Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ.
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...мнай 1921 оной ...брийн 21-һээ гарана | № 108 (16331) | 1983 оной май 8, воскресени | Сэн 3 мүнгэн.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Ми...стрнүүдэй Совет «1983—1985 онуудта арадай ...рэглэмжын эд бараагаар хүн зониие хангалгые ...йжаруулха нэмэлтэ хэмжээнүүд тухай» тогтоол ...баба.

...радай хэрэглэмжын эд ...а үйлэдбэрилэн гаргал... ехэдхэгдээшье һаань, ...эй олонхи зүйлөөр хүн ...эрилтэ гүйсэд хангаг... ...гүй гэжэ тогтоол дотор ...мэлэгдэнэ. Арадай хэрэг...жын эд бараа ехээр ...дбэрилхэ, ассортимент ...шанарыень һайжаруулха ...й парти, правительствын ...нүүдэй үндэһөөр со... ...республиканудай Ком...нүүдэй ЦК-нууд, союз... ...лон автономито респуб...нуудай Министрнүүдэй ...дүүд, партиин крайко... ...ба обкомууд, хизаар... ...болон областьнуудай ...дхэхэ комитедүүд, ...Р-эй министерствэнүүд, ...зургаанууд хүдэлмэ... ...яаха аргагүй удаанаар ...дэн хубилгана, тингэжэ ...ондо тэдэниие үйлэд...хэ талаар тогтоогдоһон ...ринуудаа гүйсэд дүүр... ...шадаагүй, зарим га... ...эгээлэй юрын эдлэл ...сэлнүүдэй худалдаа ...аанда гаргагдадаггүй ...н ушартай эбсэнэ гэхэ ...ай нютагтаа үйлэдбэрил...нидхэхын орондо тэдэ...ондоо тээһээ зөөжэ ...ые оролдоно. Тиихэдэ ...һалбарин олон тоото ...риятинууд эд бараа үй...ралэн гаргалгада мүнөө ...р элсүүлэн хабаадуу...шагүй.

...бараанай улам ехээр ...даа наймаанда гаргаг... ...ень эдлэл хэрэгсэлнүү... ...ассортимент ба шанарай ...нүүд шиидхэхы удха ...тай болодог байна гээд ...л дотор заагдана. ...эй Хүнгэн промышлен... министерствын, ...н ба эдеэ хоолой про...ленностиин машина ба ...далай приборнуудые ...тын министерствын, ...хэдэ хэдэн министер...дэй предприятинууд...ндартнууд болон тех... ...гуримуудай эрилтэ...е хазагайруулжа, хуу... ...н моделиин гү. али ...шэнжэтэй эдлэл хэрэг...дые бүтээн гаргаха... ...тэдэ худалдаа наймаа... ...зургаануудта да... ...болоожо хэбтэдэг бай...өөр министерствэнүүд. ...ай партийна ба совет ...д ажахын хүтэлбэри...тэ эрид шанга эрилтэ ...агүй. нимэ ушар ба...ндта залан сэхэ сэг...тэдэггүй байна.

...хоолой программые ...тээ хамта. арадай ...жын эд бараа ехээр ...рилхэ, хүн зоной ...байдал хангалгые үр... ...гээшэ КПСС-эй XXVI ...дээрэ баталагдан абта... ...социальна программын ...нь болохо. бүхы пар... ...совет. профсоюзай ор... ...бүхы министерст...вэнүүд болон албан зургаанууд хойшолуулашагүй анхарал татаха ёһотой гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет тоолоно.

Эд бараа худалдаа наймаанда дары түргөөр гаргахын тула материальна үйлэдбэриин һалбари бүхэн, тусхай шэглэлһээ дулдыдангүй предприяти бүхэн эд бараанай нөөсэнүүдые нэмээлгэдэ хубитаяа оруулха ёһотой.

Шухала хэрэгтэй, олониитын үргэнөөр хэрэглэдэг эд бараа ехээр үйлэдбэрилхэ талаар парти, правительствын тогтоолнуудаар тодорхойлогдоһон даабаринуудые дүүргээгүй байһанайнь түлөө КПСС-эй ЦК болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет СССР-эй хүнгэн промышленностиин министр нүхэр Н. Н. Тарасовта, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин машина ба ажаһуудалай приборнуудые бүтээлгын министр нүхэр И. И. Пудковто, химическэ промышленностиин министр нүхэр В. В. Листовто уридшалан һануулга хээд, тэдэниие гүйсэд бэелүүлхэ эрилтэ табиба.

Союзна республиканудай Компартинуудай ЦК-нуудай ба Министрнүүдэй Соведүүдэй, СССР-эй министерствэнүүд болон албан зургаануудай дурадхалнуудые хараада абажа, КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет предприятинууд доторой арга нөөсэнүүдые, нэмэжэ үгтэһэн түүхэй эдүүдые, материалнуудые, түхеэрэлгэнүүдые һайнаар ашаглаһанай ашаар 1983 ондо арадай хэрэглэмжын эд бараа нэмэжэ үйлэдбэрилхэ даабаринуудые КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет тодорхойлһон байна. Хүн зоной үргэнөөр хэрэглэдэг һайн шанартай шэнэ эд бараа горитой ехээр үйлэдбэрилэн гаргахыень СССР-эй министерствэнүүдтэ, албан зургаануудта даалгагдаа.

Худалдаа наймаанда гаргагдаха эд бараа, илангаяа хүн зоной эрилтэнүүдые гүйсэд дүүрэнээр хангадаггүй эдлэл хэрэгсэлнүүдые ехээр гаргахын тула үйлэдбэриин нөөсэнүүдые саашадань элирүүлэн нээхэ, хэрэглэхэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхыень. 1983 ондо арадай хэрэглэмжын эд бараа нэмэжэ гаргаха түсэбүүдые. мүн даабаринуудые заабол дүүргэхыень КПСС-эй ЦК болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет СССР-эй министерствэнүүдые, албан зургаануудые, союзна республиканудай Компартинуудай ЦК-нуудые, союзна ба автономито республиканудай Министрнүүдэй Соведүүдые, партиин крайкомуудые болон обкомуудые, хизаарнууд ба областьнуудай гүйсэдхэхэ комитедүүдые уялгалба. Нимэ зорилготойгоор:

һалбаринуудта, нэгэдэлнүүдтэ, предприятинуудта эд бараа үйлэдбэрилгын хэрэгэй ямар байһые хаража үзэхэ; тогтоогдоһон түсэбүүд болон даабаринуудые дүүргэхын түлөө ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ табигдадаг эрилтые дээшэлүүлхэ, тусхай шэглэлтэй цехүүдые, участогуудые байгуулһанай, нютагай түүхэй эдүүдэй нөөсэнүүдые гүйсэд хэрэглэһэнэй, гэртээ хүдэлэгшэдые үргэнөөр хабаадуулһанай ашаар предприяти бүхэндэ эд бараа үйлэдбэрилгые эмхидхэхэ;

Үйлэдбэриин баталагдаһан түсэбүүдтэй зохилдуулан, арадай хэрэглэмжын эд бараа гаргадаг предприятинуудые түхеэрэлгэнүүдээр, түүхэй эдүүдээр, материалнуудаар, бүридүүлгын хэрэгсэлнүүдээр түбхын түрүүлэн хангаха;

Түсэбһөө гадуур үгтэһэн материальна нөөсэнүүдые гол түлэб хүн зондо шухала хэрэгтэй эд бараа нэмэжэ гаргалгада һомолхо;

Эд бараа үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ, тэрэнэй ассортимент болон шанарые һайжаруулха талаар Москва хотын ба Свердловско областиин түрүү предприятинуудай, нэгэдэлнүүдэй коллективүүдэй КПСС-эй ЦК-гай зүгһөө һайшаагдаһан дүй дүршэлые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ.

Худалдаа наймаанда гаргагдаха эд бараа үйлэдбэрилгые ехэдхэхын тула банкын урьһаламжые эдэбхитэйгээр хэрэглэхыень арадай ажахын бүхы һалбаринуудай предприятинуудта дурадхагдаа. Арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгые хүгжөөхэ, шанарыень һайжаруулгые дээшэлүүлхэ хэмжээ ябуулгануудта урьһаламжа үгэлгын хүнгэлэлтэтэй гуримуудые тогтоохыень СССР-эй Госбанкда даалгагдаба.

СССР-эй министерствэнүүд болон албан зургаануудта, союзна республиканудай Компартинуудай ЦК-нуудта, Министрнүүдэй Соведүүдтэ дурадхагдаа гэбэл:

1984—1985 онуудта арадай хэрэглэмжын эд бараа, илангаяа эгээлэй юрын эдлэл хэрэгсэлнүүдые һайн шанартайгаар, хүн зоной эрилтые гүйсэд хангаха хэмжээнтэйгээр үйлэдбэрилэн гаргахые туйлаха;

эдэ жэлнүүдтэ КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолнуудаар хараалагдаһан тон шухала, олониитын үргэнөөр хэрэглэдэг эд бараа үйлэдбэрилхэ даабаринуудые дүүргэлгэдэ онсо анхаралаа хандуулха.

1984 — 1985 онуудта худалдаа наймаанай мэдүүлгэнүүдэй ёһоор ой модоной ба барилгын материалнуудай, үйлэдбэриин-техническэ зорилготой продукциие худалдаа наймаанай фонднуудые ехээр гаргахые энэ тогтоолоор СССР-эй Госпланда, СССР-эй Госснабта даалгагдаа. Хүн зондо худалдахын тула модо болон бусад материалнуудай фонднуудые гүйсэд дүүрэнээр хэрэглэхыень СССР-эй Госснабта, СССР-эй министерствэнүүд болон албан зургаануудта, союзна республиканудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ дурадхагдаба.

1984 болон 1985 онуудай түсэбүүдые табихадаа, табан жэлэй түсэбөөр, парти, правительствын зохихо тогтоолнуудаар хараалагдаһан арадай хэрэглэмжын эд бараа гаргаха үйлэдбэриин хүсэнүүдые үргэдхэхэ даабаринуудые бэелүүлхын тула шухала хэмжээнэй капитальна һомололгонуудые хэлгэдэ, подрядна хүдэлмэри бэелүүлгэдэ онсо анхаралаа хандуулхыень, мүн арадай хэрэглэмжын эрхим шанартай шэнэ эд бараа, промышленностиин эдеэ хоолой һалбаринуудта амһарталгын—багсалалгын материалнуудые үйлэдбэрилэн гаргахын тула химическэ утаһа, пластмасса ба шэрэ будаг үйлэдбэрилгые нилээд ехэдхэхээр хараалжа, хүнгэн промышленностиие химижүүлхэ программые Химическэ промышленностиин министерствэтэй хамта зохёон абахыень КПСС-эй ЦК болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет СССР-эй Госпланда даалгаба.

Мэдэлдэнь байдаг нэгэдэлнүүдтэ, предприятинуудта бүтээн гаргагдаһан продукциин шанарые үндэһөөрнь һайжаруулха нүлөө ехэтэй хэмжээнүүдые абахыень, хүн зондо һайшаагдадаггүй эдлэл хэрэгсэлнүүдые худалдаа наймаанай эрилтэнүүдээр үйлэдбэриһөө болюулха, хүн зоной улам ургажа байгаа эрилтэ хэрэглэмжэнүүдтэ харюусадаг шэнэ эд бараа үйлэдбэрилэн гаргалгада саг соогоо орохыень СССР-эй министерствэнүүд болон албан зургаануудта, союзна республиканудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ дурадхагдаһан байна.

Баталагдан абтаһан стандартнуудта харюусадаггүй эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаһанайнь түлөө предприятинуудай экономическа харюусалгые дээшэлүүлхэ, эрхим шанартай эд бараа гаргадаг ажалша коллективүүдые урмашуулха дурадхалнуудые зургаан һарын болзор соо зохёон абажа, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ табихыень СССР-эй зохихо министерствэнүүд болон албан зургаанудай хабаадалгатайгаар СССР-эй Госпланда. стандартнуудай талаар СССР-эй Гүрэнэй комитедтэ. үнэ сэнгүүдэй талаар СССР-эй Гүрэнэй комитедтэ даалгагдаа.

Ниитэ нэгэн техническэ политика бэелүүлхэ, үйлэдбэрилэн гаргагдаһан эд бараанай техническэ хэмжээ, шанарыень дээшэлүүлхэ хүдэлмэреэ эдэбхижүүлхыень арадай хэрэглэмжын зарим зүйлэй эд бараа үйлэдбэрилгэдэ гол үүргэ дүүргэдэг СССР-эй министерствэнүүдтэ. албан зургаануудта даалгагдаба.

Арадай хэрэглэмжын эд бараагаар хүн зониие хангахын түлөө худалдаа наймаанай эмхинүүдэй харюусалга дээшэлүүлхыень тогтоолоор СССР-эй Худалдаа наймаанай министерствэдэ, Центросоюзда дурадхагдаһан байна. Худалдаанда мүртэй гаргагдадаггүй эд бараа, илангаяа үнэгүй эд бараа үйлэдбэрилгые эмхидхэхын, тэдэниие ехээр гаргахын түлөө, худалдажа абалгын эрилтын хубилһые хараада абажа, эдлэл хэрэгсэлнүүдэй ассортиментые саг соонь шэнэдхэхын түлөө промышленностьда табигдадаг эрилтые дээшэлүүлхэ, худалдаа наймаанда эд бараа гаргаха договорнуудые бэелүүлхын түлөө хиналтаяа шангадхаха, мүн худалдаа наймаае эмхидхэлгые һайжаруулха, худалдажа абалгын эрилтэ хэрэглэмжые шэнжэлэн бүридхэхэ хүдэлмэриие гуримшуулха, нютаг нютагуудай онсо илгаануудые хараада абажа эд бараанай нөөсэнүүдые зүбөөр хубаарилха шухала хэмжээнүүдые бэелүүлхэ.

Энээнэй тула магазинуудые нилээд үргэдхэжэ, эдеэ хоолдо хабаагүй эд бараа худалдадаг комиссионно наймаае хүгжөөһэнэй ашаар эд бараанай нэмэлтэ нөөсэнүүдые хабаадуулха талаар бии байгаа арга боломжонуудые гүйсэд хэрэглэхэ, комиссионно үндэһэ һуури дээрэ худалдаа наймаа эмхидхэхын тула эдлэл хэрэгсэлнүүдые худалдахадаа, хүн зондо таарамжатай эрхэ байдал байгуулха заабари союзна республиканудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ, СССР-эй Худалдаа наймаанай министерствэдэ, Центросоюзда үгтөө.

Худалдаа наймаанда гаргагдаха шухала хэрэгтэй эд бараа үйлэдбэрилгые хүгжөөхын тула эгээл таарамжатай һайн экономическа эрхэ байдал байгуулхые, тэдэниие үйлэдбэрилэн гаргалгые эмхидхэхэ, үргэдхэхэ талаар промышленностиин бүхы һалбаринуудай предприятинуудай ашаа туһа дээшэлүүлгые хараада абажа, ажахы эрхилэлгые нарижуулан һайжаруулха дурадхалнуудые бэлдэхэдээ, арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгые түсэблэхэ, мүнгэ һомолхо, урьһаламжа үгэхэ, экономическа талаарнь урмашуулха тусхай хэмжээнүүдые бэелүүлхээр хараалхыень КПСС-эй ЦК болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет СССР-эй Госпланда, СССР-эй Госснабта, ажалай ба социальна асуудалнуудаар СССР-эй Гүрэнэй комитедтэ, СССР-эй Финансын министерствэдэ, СССР-эй Госбанкда, СССР-эй Стройбанкда даалгаба.

Хэлсээ баталдаг эмхинүүдэй тооё, тэдэнэй үгэеэ ойлголсохо болзорые эрид хороожо, эд бараанай нормативно-техническэ документацинууд болон үнэ сэнгүүдые зохёожо баталха ёһо гуримые орёо бэшэ болгохо нэмэлтэ хэмжээнүүдые абахыень, байра дээрэе шиидхэхын тула улам олон асуудалнуудые дамжуулхыень. шэнэ, илангаяа эгээлэй юрын эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргалгые эмхидхэлгэдэ предприятинуудай бэеэ дааһан байдалые үргэдхэхыень министерствэнүүд болон албан зургаануудтай хамта стандартнуудай талаар СССР-эй Гүрэнэй комитедтэ, үнэ сэнгүүдэй талаар СССР-эй Гүрэнэй комитедтэ дурадхагдаа.

Арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилэн гаргахаар хараалагдаһан объектнүүдые, илангаяа хүнгэн ба химическэ промышленностиин предприятинуудые барилгын түсэбүүдые дүүргэлгэдэ таһалдал гаргаһанайнь түлөө КПСС-эй ЦК болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет зохихо барилгын министерствэнүүдэй министрнүүдэй анхарал хандуулһан, һомологдоһон мүнгэ зөөриие гүйсэд ашаглаха, эд бараа үйлэдбэрилхэ, тэдэниие бүтээхын тула түүхэй эдүүдые гаргаха үйлэдбэриин хүсэнүүдые ашаглалгада оруулха талаар 1983 оной, табан жэлэй удаадахи жэлнүүдэй даабаринуудые бэелүүлхын түлөө хубиин харюусалгатай байһан тухайнь тэдэниие уридшалан һануулба.

Арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилэн гаргаха объектнүүдэй ямараар барингдажа, ашаглалгада оруулагдажа байһые хаража үзэхыень, эдэ объектнүүдэй барилгын түсэбүүдые дүүргэхын түлөө барилгын эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэ эрилтээ дээшэлүүлхыень нютаг нютагуудай партийна ба совет органуудта дурадхагдаа.

Арадай хэрэглэмжын эд бараа ехээр үйлэдбэрилхэ, ассортимент болон шанарыень һайжаруулха гээшэ совет хүнүүдэй ажаһуудалые һайжаруулха талаар бэелүүлэгдэжэ байдаг бүлэг хэмжээ ябуулгануудай, партийна ба гүрэнэй гол зорилгонуудай нэгэниинь болоно гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет тэмдэглэхэ зуураа, энэ зорилгые бэелүүлхэ нүлөө ехэтэй хэмжээнүүдые абаха эрилтэ союзна республиканудай Компартинуудай ЦК-нуудай, Министрнүүдэй Соведүүдэй, министерствэнүүд болон албан зургаануудай, нютаг нютагуудай партийна, совет, профсоюзай ба комсомолой органуудай урда табиба.

ТАСС ШЭНЭ ҺОНИН

МАДРИДТАХИ УУЛЗАЛГАДА ХАБААДАДАГ ГҮРЭНҮҮДТЭ СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ХАНДАЛГА

Европодо аюулгүй байдал хангаха, харилсаа холбоо тогтоохо зүблөөндэ хабаадаһан гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй Мадридтахи уулзалга хадаа Хельсинкидэ эхилһэн ниитэ Европын ябуулгын шухала шата болоно. Гэбэшье энэ уулзалга яаха аргагүй унжагайржа байна.

Мүнөө үедэ хабаадаһан бүхы гүрэнүүдэй хараа бодол гүйсэд дүүрэнээр тодорхойлогдоо, саашадаа хөөрэлдөөнүүдые аша үрэ ехэтэйгээр үнгэргэхэ арга боломжонууд барагдаа гэжэ уулзалгын хүдэлмэри элирхэйлэн харуулба.

Уулзалгада хабаададаг нейтральна ба бүлэглэлнүүдтэ ородоггүй бүлэг гүрэнүүд үрэ дүнгүүдэй документын шэнэдхэгдэһэн проектые байгша оной мартын 15-да оруулжа, үгээ ойлголсолгые дары түргөөр туйлажа, уулзалгые амжалтатайгаар түгэсхэхэ талаар шэглүүлэгдэнхэй үүсхэл гаргаһан байна.

Советскэ Союзай хэдэн шухала һанал бодол энэ проект дотор хараада абтаагүй байна. Проект али бүхы талаараа манай һанал бодолдо тааралдаагүй гэжэ хабаадажа байһан бусад гүрэнүүдшье тоолоожо магадгүй.

Тиигээшье һаань, Советскэ Союз Хельсинкидэ эхилэгдэһэн ниитэ Европын үйлэ хэрэгүүдые үргэлжэлүүлгын ашаа туһые, Европодо эб найрамдал, аюулгүй байдал хангалгын, харилсаа холбоое хүгжөөлгын, эндэ сэрэгэй хёмороо зүришэлдөөе һуларуулгын ашаа туһые хүтэлбэри болгожо, Мадридтахи уулзалгын Үрэ дүнгүүдэй документын дурсагдаһан проектые байгша оной мартын 15-да табигдаһан хэбээрнь абахаар бэлэн лэ.

Хэрбээ хэн нэгэнэй бодото дээрээ хоёр жэлһээ үлүү саг соо үнгэргэгдэһэн хөөрэлдөөнүүдэй үрэ дүн, гушан табан гүрэнэй—энэ ушарта тэдэнэй түд бүхэниинь заһабаринуудые оруулха эрхэтэй байгаа — хараа бодолые тодорхойлһон үрэ дүн болоһон проектын найруулгануудта заһабаринуудые, угайдхадаа заһабаринуудта, нэмэлтэнүүдтэ, хубилалтануудта заһабаринуудые оруулха замаар дахинаа дабшахые хүсөө гээшэ һаань, Мадридта туйлагдаһан бүхы һайн юумые буруу һүргэхэ гэһэн удхатай болохо байна.

Хэрбээ уулзалгада хабаадаһан бусад гүрэнүүдэй нимэ политическэ ёһоор хандажа, харюусалгатай байһанаа мэдэрээ һаань, Мадридтахи уулзалгые шухала һайн үрэ дүнгүүдтэйгээр хэдэхэн үдэр соо түгэсхэжэ болохо байна.

Мадридтахи уулзалга амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ аргатай. Эб найрамдалай ба арадуудай аюулгүй байдалай хэрэгэй ашаа туһада энэ арга боломжые гүйсэд хэрэглэхэ гэһэн уряатайгаар Советскэ Союз түс уулзалгада хабаададаг бүхы гүрэнүүдтэ хандана.

ОРОН СООГУУРНАЙ АЯНШАЛАНА

СЕПГ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Э. Хонеккер түрүүтэй ГДР-эй партийно-гүрэнэй делегаци майн 6-да Казахстанай үзэсхэлэн һайхан газарнуудтай танилсаһан байгаа.

Алма-Атагай Октябриин революциин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ пумаажан бүдэй комбинадай хүдэлмэришэд болон алба хаагшад ГДР-эй түлөөлэгшэдые хани халуунаар, аха дүү ёһоор угтаба. СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СЕПГ-гэй ЦК-гай секретарь Г. Миттаг коллективэй түлөөлэгшэдтэй уулзалга дээрэ үгэ хэлээ.

Э. Хонеккер, делегациин гэшүүд үндэр хада ууладахи Медео гэдэг спортивна комплексые хараһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Казахстанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Д. А. Кунаев, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. В. Русаков болон бусад тусхай тушаалтад делегацитай хамта ябалсаба.

ГДР-эй делегациин хүндэлэлдэ Казахстанай Компартиин ЦК, Казахай ССР-эй Верховно Соведэй Президиум болон республикын Министрнүүдэй Совет сайлалга хээ.

Сайлалгын үедэ Д. А. Кунаев, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СЕПГ-гэй ЦК-гай секретарь Г. Аксен үгэ хэлэжэ, хундага үргэбэ.

Үдэһөө хойшо делегаци Ташкент ошохоёо мордобо.

• • •

ТАШКЕНТ. (ТАСС). Э. Хонеккер түрүүтэй ГДР-эй делегаци майн 6-да Узбекистанай ниислэл хотодо ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Узбекистанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Ш. Р. Рашидов болон бусад тусхай тушаалтад ГДР-эй хүтэлбэрилэгшэдые үнэн зүрхэнһөө амаршалаа.

Узбекистанай Компартиин Центральна Комитедтэ Э. Хонеккер болон делегациин бусад гэшүүдтэй хөөрэлдөөн болобо.

ГДР-эй делегациин хани ёһоной албанай хэрэгээр СССР-тэ ерэлгэ, Москвада үгэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнүүд хадаа манай партинуудай, гүрэнүүдэй ба арадуудай хоорондохи нэгэдэлэй, аха дүү ёһоной харилсаа холбооной үшөө нэгэ тодо хурса гэршэ жэшээ болоно гэжэ Ш. Р. Рашидов тэмдэглэлээ. Узбекистанай ажалшадай түйлаһан амжалтануудтай тэрэ айлшадаа танилсуулба.

Нүхэр Ю. В. Андропов болон Совет гүрэнэй бусад хүтэлбэришэдтэй Москвада һанамжануудаа үрэ түгэсөөр халан абалсаһан байнабди гэжэ Э. Хонеккер хэлээ. Хоёр талын харилсаанда, уласхоорондын байдалда хабаатай хэлсэгдэһэн бүхы асуудалнуудаар ниитэ нэгэн һанал бодолтой байбабди гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Манай хамтын һайндэртэ—фашизмые бута сохиһон Илалтын үдэрнүүдтэ — гитлеровскэ фашизмтай тэмсэлдэ унаһан совет сэрэгшэдэй дурасхаалые ГДР-эй эрхэтэд ёһолон хүндэлжэ байна гээд тэмдэглэхые хүсэнэб. Совет солдадуудай гаргаһан баатаршалгые, эрэлхэг зоригые тэдэнэр хэзээдэшье мартахагүй юм.

Үнэн зүрхэнэй, хани барисаанай оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөндэ К. В. Русаков хабаадалсаһан байгаа.

Айлшадай хүндэлэлдэ Узбекистанай Компартиин ЦК, Узбегэй ССР-эй Верховно Соведэй Президиум, республикын Министрнүүдэй Совет сайлалга хэбэ.

Буряадай АССР-эй 60 жэл

...ПСС-эй ...КОМДО

...дай АССР-эй литера...олон искусствын Моск...болохо үдэрнүүдтэ ха... ...нүхэд үсэгэлдэр ...эй обкомдо суглараба. ...манай ниислэлдэ боло... байһан шалгалтын үн...харюусалга тухай пар...обкомой нэгэдэхи сек... ...А. У. Модогоев хөөрөө. ...СР-эй габьяата артист... ...Д. Шелкова, СССР-эй ...артист К. И. Базарса... ...түс харалгада бүхы ...бэлигээ зорюулхабди ...суглараршадай үмэнэһөө ...раа.

...лгада КПСС-эй обкомой ...арьнар В. Г. Бирюков, ...Бадиев, Буряадай АССР-... ...Министрнүүдэй Соведэй ...гшэ В. Б. Саганов, пар... ...Улаан-Үдын горкомой ...секретарь А. М. Бе... ...болон бусад нүхэд ха...даба.

РСФСР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ, ВЦСПС-тэ

1983 оной нэгэдэхи кварталда мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилхын ба бэлэдхэхын, үхэр малай ба шубуунай ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө автономито республиканудай, хизаарнуудай, областьнуудай болон автономито областьнуудай дунда дэлгэрһэн Бүхэроссин социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзөөд, РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет болон ВЦСПС иигэжэ тогтообо:

1983 оной нэгэдэхи кварталда мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилхын, бэлэдхэхын, үхэр малай ба шубуудай ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө Бүхэроссин социалис мүрысөөндэ илаһанда тоолохо:

Зүүн Сибириин зонодо—Буряадай АССР.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугуудые Тюменскэ областьдо, Буряадай АССР-тэ үлөөжэ, тэдэнэртэ мүнгэн шангуудые олгохо.

БАЯРАЙ СУГЛААН

Үсэгэлдэр Улаан-Үдэдэ Буряадай Гүрэнэй Х. Намсараевай нэрэмжэтэ. академическэ буряад драмын театр соо Илалтын үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан болобо.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай Илалта тухай элидхэл нүхэр В. И. Сивенок хэбэ.

Удаань сугларагшадта һайндэрэй концерт харуулагдаба.

ИЛАЛТЫН ҺАЙНДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

КПСС-эй областной комитедтэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветерануудтай уулзалга болобо. Советскэ Союзай Геройнууд Г. М. Москалев, В. Х. Хантаев, Алдар Солын гурбан шатын орденуудай кавалернууд Н. Ф. Суворов, П. Попов, И. И. Быков, дайшалхы олон орден, медальтан Ф. Т. Будажабэ, Е. М. Стулев, М. М. Черных, М. Г. Авдохина, В. А. Сахьянов, П. Т. Устинович, Б. Д. Ангархаев, В. С. Данилов, А. В. Башинов, Н. Д Дамбуев, Социалис Ажалай Герой, дайшалхы олон орденто Ц. Н. Номтоев гэгшэд КПСС-эй Центральна Комитедэй гэшүүн, партиин обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр А. У. Модогоевтой уулзаба. Республикын 60 жэлэй ойдо бэлэдхэл, энэ хугасаада Буряад орондо болоһон үндэһэн шухала хубилалтанууд тухай А. У. Модогоев алдарта ветерануудта хөөрэжэ үгэбэ. Мүн тиихэдэ. шэнэ ургасын түлөө хүдөөгэй ажалшадай тэмсэл, гэр байрын болон социально-соёлой барилгын эршэ дэлисэ тухай ветерануудта мэдээсэгдэбэ.

Уулзалгада хабаадагшад партийна организациин зүгһөө үзүүлэгдэдэг саг үргэлжын анхарал оролдолгын түлөө баяр баясхалангаа мэдүүлээд, залуушуулай дунда сэрэгэй-патриотическа хүмүүжүүлгын хүдэлмэри улам эдэбхитэйгээр, ашаг үрэ ехэтэйгээр ябуулха хүсэлтэй байһанаа хэлэбэ.

Уулзалгада КПСС-эй обкомой секретарь А. А. Бадиев, республикын сэрэгэй комиссар В. И. Кузнецов гэгшэд хабаадаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уулзалгын үедэ.

А. СУББОТИН.
Н. ЕФИМОВЭЙ фото.

ПАРТИИНА АЖАБАЙДАЛ

СОЦИАЛЬНА ХҮГЖЭЛТЫН ЗАМААР

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада, мүн саашанхи үедэ совет улад зоной һуудал байдалые болбосон, баян дэлгэр болгохо ехэ зорилгонуудые КПСС-эй XXVI съезд хараалһан байна. Тэрэнэйл үндэһөөр нютаг зонойнгоо ажаһуудалые улам һайжаруулхын тула манай совхозой дирекци болон партиина организаци яһала оролдолго гаргана гэжэ тэмдэглэлтэй.

Ажахынгаа экономикые хүгжөөхэ хэрэг шиидхэхэтээ хамта социально-соёлой, ажаһуудалай байдал һайжаруулха асуудалда бидэ горитой анхарал хандуулдаг болонхойбди. Тиигэжэ али бүхы арга боломжонуудаа элсүүлэн, байрын гэрнүүдые, соёлой, ажаһуудалай объектнүүдые шадалайнгаа зэргээр бодхоонобди. Һуралсалай мастерскойтой спортивна зал баригдаа. Нёдондо шэнэдхэгдэн заһабарилагдаһан соёлой байшан хүдэлнэ. Мүн фельдшерскэ пункт, гостиница бии.

Урда үнгэрһэн тоосоото һунгалтын партиина суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн коммунистнууд үхибүүдэй яслисадтай болохо шухала гэжэ дурадхаа һэн. Энэ дурадхал хараада абтанхай. Тэрэшэлэн энэ жэлдэ квартальна котельнэ баригдажа эхилхэнь. Тэрэнэй элшээр совхозой конторо, клуб, һургуулиин байшан, үхибүүдэй саад, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинадай пункт гэхэшэлэн дулаасуулагдаха зэргэтэй. Гадна хоёр квартиратай гурбан, нэгэ квартиратай нэгэ гэр хирпиисээр баригдаха ха юм. Эдэ гэрнүүдтэ залуу айлнуудые нүүлгэн түбхинүүлхээр хараалнабди.

Ажалшадайнгаа материальна һуудал байдал һайжаруулха гээшэ партиина организациин бэелүүлхэ шухала зорилгонь болоно. Энэ асуудал шиидхэжэ шадаагүй хадаа үйлэдбэриин ашаг үрые саашадань дээшэлүүлхэ, урдаа табигдаһан түсэб болон абаһан социалис уялгануудаа дүүргэхэ хэрэгнай урагшагүйдэжэ магад байһаниинь эли. Һайн эрхэ байдалда хүдэлдэг хүнүүдэй сэдьхэл хододоо тэгшэ, эрхимээр ажаллаха эрмэлзэл түгэс байдаг ха юм даа.

Хүн бүхэнэй энхэ элүүр ажаябахын түлөө анхаралаа хандуулха, энэ талаар бодото хэмжээ абаха хэрэг хадаа мүнөө үе сагай шухалын шухала асуудал мүн. Хүн зондо алибаа медицинскэ туһаламжа үзүүлгэ манай үдэр бүриин анхарал доро байха зүйл гэжэ бидэ ойлгодогбди. Социальна барилга эхилжэ байһан манай тосхондо түрүүшын ээлжээндэ фельдшерскэ пункт бии болгоһон ушар нэгэ шухала алхам гэжэ тоолонобди. Мүнөө эндэ мэргэжэлтэй медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд хүдэлнэ, нютаг зондо жэншэдгүй һайн туһаламжа үзүүлнэ. Партбюрогой ба профкомой хамтын заседаниин тогтоолой ёһоор фельдшерскэ пунктын хүдэлмэрилэгшэд долоон хоног соо нэгэ удаа тосхонһоо таһархай, холын газарта ажалладаг малшадта ошодог, зохихо медицинскэ туһа хүргэдэг гуримтай. Тиихэдээ тэндэхи аптечкын эмүүдые һэлгэдэг, гуримшуулдаг юм.

Хүдөөгэй хүн зониие хэрэгтэй эд бараагаар, эдеэ хоолой зүйлнүүдээр таһалгаряагүйгөөр хангалга хадаа ажабайдал һайжаруулгын баһа нэгэ шухала һалаань мүн. Мүнөө үе сагай нютагуудай айлнууд баян ажаһуудаг болоһониинь мэдээжэ. Тэдэнэр ямаршье үнэтэй сэнтэй эдлэл хэрэгсэл худалдан абаха арга боломжотой. Энэ талаар ажахын партиина организаци сомоной Советтэй хамтаржа, зохихо хэмжээнүүдые абажа байдаг гээшэ. Тосхоноймнай магазинда нэгэл наймаалагша хүдэлдэг байһан юм. Харин манай хамтын оролдолгоор мүнөө эндэ хоёр хүн хоер халаанай гуримаар ажалладаг болоо. Тиигэжэ совхозой хүдэлмэрилэгшэд заб сүлөөгэй гарахалаар эртэ оройшье һаань, эндэһээ хэрэгтэй юумэеэ худалдан абаха аргатай.

Манай ажахы хүдэлмэришэдөөр ехэ дуталдадаг байһан юм. Энэ ушар хадаа залуушуулай нютагтаа тогтосогүй дээрэһээ болодог һэн. Гэбэшье һүүлэй жэлнүүдтэ бэелүүлэгдэһэн социально-соёлой, ажаһуудал һайжаруулгын хэмжээ ябуулганууд ашатай туһатай үрэ дүнгүүдээр харюулжа эхилээ гэжэ тэмдэглэхэ дүүрэн эрхэтэйбди. Совхозой үйлэдбэри дээрэ ажалладаг 25 механизаторнуудай хахадынь дунда һургуули дүүргэһэн, мүн армиһаа бусаһан залуу үетэн. Мүн залуу малшад олон болоо. Тобшолон хэлэхэдэ, мүнөө үедэ манай ажахы малшадаар ядалдахаяа болинхой.

Тосхонойнгоо мүнөөнэй социально-соёлой байдалые, хүн зоной ажаһуудалые һайса шэнжэлжэ үзөөд байхадаа, саашадаа бэелүүлхэ удаан болзоорой түсэб зохёоһон, партбюрогой ба дирекциин хамтын шиидхэбэреэр тэрэниие баталһан байнабди. Тэрэ түсэб соо залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ, һурагшадые ажалда дуршүүлэн һургаха асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулагдаа. Эдэнэр лэ ха юм даа ажалаймнай ерээдүйн халаан, түшэг тулгууримнай.

Залуу үетэнэй ажаһуухада, хүмүүжэхэдэ, ажаллахада таарама зохид эрхэ байдал тогтоожо шадаа хадамнай эдэнэр нютагһаа гаража ошохогүй, эхэ эсэгынгээ һургаал заабаряар угынь залгаламжалха, хэһэн хэрэгынь үргэлжэлүүлхэл байха. Манай тосхоной һургуули бага, мүнөөдөө зуугаад үхибүүд һурана. Бидэ тэдэниие эхин класста һуража байхаһаань эхилжэ, ажалай амта ташоулха хүдэлмэри багшанартай хамта ябуулнабди.

Һургуули шадарай участок бии болгогдонхой. Һурагшад тэндээ огородой эдеэ, хартаабха тарина, ургасын хойноһоо харууһална, өөһэдынгөө хүсөөр ургуулһан юумэеэ хуряана. Мүн мастерскойтой. Доторхи хэрэгсэл болон түхеэрэлгэнүүдые совхозой мэргэжэлтэд тодхожо үгөө һэн. Зундаа зарим үхибүүд түрэлхидтэеэ хамта мал харууһалалсана. Тиихэдэ совхоз имагтал һурагшадай туһаламжаар хонидойнгоо нооһо хайшалжа абадаг гээшэ. Зунай амаралтын үедэ олон һурагшад үбһэ хуряалгада хабаадана. Тэдэнэй хүсые хэрэглэн, нёдондо комсомол-залуушуулай үбһэшэдэй бригада эмхидхээ һэмди. Тэрэ коллективые залуу коммунист В. Б. Цыбжитов хүтэлбэрилөө һэн.

Залуу үетэниие, һурагшадые ажалша бэрхэ хүн болгохо хэрэгтэ түбхын түрүүндэ һурган хүмүүжүүлэгшэд шиидхэхы үүргэ дүүргэдэг зэргэтэй. Дуршалтай хүдэлмэрилэгшэд С-Ж. Ц. Цыренов, И. В. Мусин, Р-Н. Н. Жамбалов болон бусад аха заха нүхэд залуушуулай ёһотойл һурган хүмүүжүүлэгшэдынь гээшэ. Тэдэнэй һургаалаар, халуун анхаралай аша туһаар ажалша бэрхэ хүбүүд, басагад ургана, хүдэржэнэ, совхозой гол хүсэн боложо шадана.

Тобшолон тэмдэглэхэдэ, совхозой дирекци, партиина организациин бэелүүлжэ байгаа экономическа ба социальна хүгжэлтын түсэб тосхоной ажахын байдалда сэдьхэл баясуулма хубилалта асарна, залуу үетэниие нютагтаа, түрэлхидтэеэ зэргэлэн ажаһуужа, түбхинэн тогтонижохо ябадалда ехэ туһа хүргэнэ гээшэ. Иигэжэ совхознай алишье талаараа түб бата үндэһэ һуурител, хүдэр хүсэтэй хүдэлмэришэдтэй боложо байна гэжэ энэ бэшэгэйнгээ эсэстэ үшөө дахин батадхан тэмдэглэхэ бодол түрэнэ.

Гэбэшье энэ шухала асуудалаар ябуулдаг хүдэлмэридэмнай мүлигдөөгүй гү, али үшөө мүртөө ороодүй юумэнүүд бии ааб даа. Тэрэниие мэдэрхэ уялгатайбди. Хамаг һанаһан хэрэг сэхэ шууд бүтээдхидэг бэшэ. Аргыень бэдэрхэ, нэмэлтэ хэмжээ абаха, дутуу дунданууд аа залан заһаха, усадхаха гэжэ оролдохо уялгатайбди.

Б. ЦЫБИКОВ,
Яруунын районой «Улаан-Туяа» совхозой партбюрогой секретарь.

Агропромышленна комплекс: дүй дүршэл ба зорилгонууд

АГРАРНА СЕКТОРЭЙ МҮНӨӨНЭЙ БАЙДАЛ БА ЕРЭЭДҮЙ

АПН-эй корреспондент Эмма ВЕРШИНИНАГАЙ асуудалнуудта В. И. Лениний нэрэмжэтэ Бүхэсоюзна хүдөө ажахын эрдэмэй академиин гэшүүн-корреспондент Анатолий ТЮТЮННИКОВ харюусана.

— Оронойһмнай экономикодо аграрна сектор ямар үүргэтэйб?

— Совет гүрэнэй экономикодо аграрна сектор айхабтар ехэ удха шанартай юм. Тэрэ арадай ажахын жараад һалбарида продукцияа эльгээгээд, өөртэнь шухала хэрэгсэлнүүдые налад һалбариһаа абадаг байна.

Агропромышленна комплекс (АПК) гэдэг хүдөө ажахытай холбоотой һалбаринуудта мүнөө дээрээ оронойһмнай үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдэй гурбанай нэгэ хубиһаа ехэнхинь, материальна үйлэдбэридэ хабаадагшадай хахад шахуу хубинь хандуулагдана. Нэмэлтэ продуктын 46 шахуу процентыень АПК үгэдэг.

Манай хүдөө ажахын үйлэдбэриин жэл бүхэнэй ургалта һүүлэй 25 жэлэй туршa соо дунда зэргээр 3,4 процент байгаа. Энэмнай гол түлэб хүн зоной ургалтаһаа үлүү ехэ болоно. Энэнһээ боложо, 1951 онһоо хойшо орон доторнай эдеэ хоолой зүйлнүүдые хэрэглэлгэ хоёр дахин ургаа. Тиихэдэ һүүлэй 20 жэлэй туршада гол продуктын розничио үнэ сэнгынь хубилаагүй, тэрээнһээ уламжалан бүхы зоной эдеэ хоолой шанарынь нилээд һайжарба. 1965 онһоо хойшо совет зоной олзонь хоёр дахинһаа үлүүгээр ехэ болонхой.

Эдеэ хоолой шанарта горитой эрилтэ табидаг ушар арад зоной ажабайдалай һайжарһые гэршэлнэ бшуу. Энэ ушар нимэ байхал ёһотой. СССР-эй Эдеэ хоолой программа гээшэмнай гол түлэб үйлэдбэреэ түргөөр хүгжөөжэ, арад зониие нэн түрүүн малһаа гараһан биологическа талаараа шэмэтэй продуктаар хангаха гэһэн зорилготой. ФАО-гай (Уласхоорондын эдеэ хоолой асуудалда хабаатай эмхи) мэдээсэһэнэй ёһоор, СССР-тэ ажаһуугша бүхэн сүүдхэдөө — 3443, США-гайхид 3539 калори хэрэглэдэг байна. Зүгөөр США-да хэрэглэлгын бүридэлэй нилээд ехэ хубинь малһаа абтадаг, харин манайда гол түлэб ургамалһаа гараһан продукцинууд болодог юм. Мал ажалай ашаг шэмые дээшэлүүлгэ хадаа совет хүн зоной эдеэ хоолой бүридэлые саашадань һайжаруулха гэһэн шиидхэхы гол зорилго болоно. Энэниие шиидхэхэ гээшэ хүдөө ажахын үйлэдбэриие бүхыдэнь дээшэлүүлхэ, АПК-гай бүхы шатануудай хоорондохи харилсаае улам бэхижүүлхэ, хүдөөгэйхидэй социальна ажаһуудалые саашадань һайжаруулха гэжэ Эдеэ хоолой программа соо хараалагдаһан комплексно хэмжээн болоно.

— Эрдэм-шэнжэлгын хүгжэлтые улам урмашуулан, тэдэнэй туйлалтануудые хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилгэдэ түргөөр нэбтэрүүлхэ гэһэн СССР-эй Эдеэ хоолой программаар нэгэ хэды хэмжээнүүд бэелүүлэгдэхээр багсаамжалагданхай. Тодорхойлбол, эдэ хэмжээнүүдтэ юун ороно гээшэб?

— Гол зорилготой, комплексно программа зохёогдожо, тэрэниие хэн бэелүүлхэб гэжэ тодорхойлогдонхой, урдань тодо зорилгонууд табигданхай. Жэшээлхэдэ, «Промышленна үндэһэ һуури дээрэ мал ажалай продуктын үйлэдбэриие ехэ болгохо» гээшэ тиимэ программануудай нэгэниинь юм. Тэрэнэй ёһоор, жэшээлхэдэ, шэнэ үүлтэрэй мал болон шубуудые бии болгохо гэжэ эрдэмтэд хүдэлжэ байнад. Мал ажалай продукци үйлэдбэрилхэ 17 шэнэ технологическа процесс зохёохо гэжэ хараалагданхай, тэдэнэй долоониинь 1985 он багта колхоз, совхозуудаар бодото дээрэнь бэелүүлэгдэхэ гэжэ түсэблэгдэнхэй юм.

Һү һаалиин мал ажал дээрэ жэлдээ үнеэн бүриһөө 5 мянган килограмм, тоһолигоороо 3,8—4,2 ба белогоороо 3,3—3,4 процент һү үгэдэг үнеэдһээ бүридэһэн һүрэгүүд бии болгогдоно. Һү һаалиин фермэнүүдтэ шэнэ технологи ашаглахада, нэгэ центнер һүндэ 0,8 центнер тэжээлэй единицэ хэмжээнтэй малай тэжээлэй гаргаша доошолуулха арга олгоно (үнгэрэгшэ табан ... соо оронойһмнай ... ажахынуудаар дунда ... гээр 1,4 центнерэй ... Зохёогдоһон ... логи 15—16 һаратай ... шахахада, 550—600 грамм шэгнүүртэй ... шадаха байна.

Малай тэжээлэй ... хүгжөөн бэхижүүлхэ ... рамма шэнэ, ургаса ... малаи эдихэ урга... дые, хүгжэнги, комп... ноор оньһожоруула... технологическа үйлэ... оэлэдхэл, бүйлуулга ... дагалалтын хэрэгүүдые ... -ноор дэлгэрүүлхые ... на.

Аграрна секторэй ... шье һалбаринуудаар ... мо ябуулганууд түсэб... нэ.

— Танай тэмдэглэ... ёһоор, манай оронд... ажахын продукт үйлэ... гын хэмжээн, арад ... үдэсэтэй сасуулаад ... ехэ байна. Иимэ шэгэ... ойрын жэлнүүдтэ үлэ... гү?

— 15 жэлэй тур... манай орон дотор ... хэнэй мяха ба мяхан... дукци хэрэглэлгэ 41 ... центээр ургаа, һү ба ... эдеэ — 25, үндэгэ ... рилгэ хоёр шахуу дах... гаа. 1990 ондо хүн ... до дунда зэргээр 70 ... грамм хүрэтэр мяха ... лэхэ гэжэ түсэблэ... (22,8 процент), һү ... гаан эдеэн 330—340 ... грамм хүрэтэр дээш... лэгдэнэ. Багсаамжаа... энэ зуун жэлэй һүүл... манай арад зоной то... миллиондо хүрэжэ, 11... центын зэргээр урган...

Хараалагдаһан ... нүүдтэ хүрэхэ гээшэ ... мэшье бэлэн хэрэг бэ... бээ. Ойрын ерээдүй... гай уларилай орёо ... нэгэнтэ бэшэ нүлөөгөө ... хэл байха. Манай ... хүдөө ажахын тал... дай биологическа ... ломжонь США-гайх... 2,4, Францинхиһаа ... ФРГ-хиһээ —1,7, ... хиһаа 1,5 дахин ... байна. Манай ургуулда... һото ургамалнуудай ... нэй гурба шахуу хуб... до ганданги байда... нуудһаа абтадаг юм. ... рикэдэ тарянанай ... оройдоол нэгэ процент... ажалда аюултай зон... дадаг.

Хэлэхэдэ, хүдөө ... ямаршье продукт үйлэ... хэдээ, манай орон ... үедэ хэрэгсэл боло... дунда зэргээр США... һаа гурба-таба дахин ... гаргашална. Энэ гар... хороолгоор. Хүдөө ... үйлэдбэриие үрэтэйгээр ... шэлүүлхэ хэрэгтэ Эде... лой программые бэе... нилээд туһалха юм.

(АПН).

БРИГАДНА АРГА АШАГ ҮРЭТЭЙ

Бэшүүрэй районой «Победа» колхозой ахамад агроном Г. Д. ПЛЮСНИНЭЙ хөөрөөнһөө:

—КПСС-эй ЦК-гай майн (1982 он) Пленум дээрэ баталагдаһан СССР-эй Эдеэ хоолой программа бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулхын түлөө тэмсэһэн манай ажахын таряашад үнгэрһэн жэлдэ яһала амжалта туйлаа. Тодорхойлбол, бүхыдөө 66 мянган центнер ороохо, 16 мянган центнер хартаабха, 2 мянган центнер шахуу овощ хуряагаа һэмди. Ниитын адууһа малда 9 мянган центнер үбһэ, 18 мянган центнер сенаж, 4,8 мянган тонно силос, 200 тонно витаминтай ногооной гурил нөөсэлэгдөө. Үнгэрэгшэ намар хура бороотой хүшэр хүндэ, орёо бэрхэтэй байдалай тохёолдоошье һаань, колхозоймнай таряашад таряалангай гектар бүриһөө дунда зэргээр 19,5 центнер ороохо, тиихэдэ В. Н. Багуловай даадаг бригадынхид 1700 гектар газарай гектар бүриһөө 21 центнер таряа суглуулжа абаа. Тиигэжэ ажахымнай 12 мянган центнер түсэбэй орондо 24 мянган центнер ороохо гүрэнэй амбаарта оруулаа.

Энэ үрэ дүнгүүднай миил байгаалиин үршөөл хайраар абтаа бэшэ, газар таряалангаа зүбөөр эрхилһэнэй, механизаторнуудай, бригадирнуудай арга шадабариин, хүдэлмэреэ зүбөөр эрхилжэ шадаһанай, мүн ажалдаа бригадна онол арга хэрэглэһэнэй ашаар туйлагдаа гэжэ хэлэхэ байнаб. Үшөө колхоздо газар таряалан эрхилхэдээ, ургамалнуудые һэлгүүлэн тариха тааруу севооборот нэбтэрүүлхэ, сагай уларилда таараха агротехникэ зохёожо, бодото дээрэнь баримталха, баян ургаса үгэхэ ургамалнуудые шэлэн олохо хүдэлмэридэ гол анхарал хандуулагдадаг болоо. Мүн тарилгын газарые гуримшуулха талаар яһала ажал ябуулагдаа. Паар хахалһан участогууд дээрэһээ нёдондо гектарай 30 центнер ороохо абаабди. Үрэһэнэй дуталдаһанһаа боложо, зарим газартаа шэниисын удаа шэниисэ тариһамнай гектарай 10 центнер хүрэтэр таряан суглуулагдаа. Тиимэһээ севооборот хүсэд нэбтэрүүлһэнэй ашаар ургасаяа дээшэлүүлхэ аргатай болонобди.

Нёдондо тарилга хэхэ 1360 гектар паар, 800 гектар намарай паар бэлдэгдэһэн, өөһэдын хүсэд хүрэхэ үрэһэ хүрэнгэ хаагдаа һэн. Мүн 14 мянган тонно органическа, 500 шахуу тонно минеральна үтэгжүүлгэнүүдые оруулаа бэлэйбди. 3 мянга гаран гектар ороохото ургамалнуудые тарихадаа фосфорно ба азотно-фосфорно үтэгжүүлгэ үрэһэнтэйнь суг оруулаабди. Паар дээрэ ороохото ургамалнуудай бүхы үрэһэнэй участогууд эзэлээ. 1500 гектарта «Бурятская-34» сортын шэниисэ таригдаа. Хабарай тарилгын хүдэлмэри агротехническэ һайн болзорто хэгдээ һэн.

Эдэ бүгэдын ашаар үнгэрэгшэ жэлдэ бараг һайн ургаса абаабди гэжэ хэлэхэ байнаб.

Бригадын гэшүүн бүхэн ажалдаа коллективнэ подряд нэбтэрүүлхэ талаар ехэ юумэ хээ. Эдэнэр бүхы хүдэлмэреэ, тэрэ тоодо хабарай тарилгын, ургаса хуряалгын, тэжээл бэлэдхэлгын үедэ эрхим шанартайгаар бүтээхые оролдоно. Тиигэншьегүй аргагүй ха юм. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр бултадаа абаһан продукциингаа түлөө гол түлбэри, мүн нэмэлтэ түлбэри, шагнал абана.

Манай механизаторнууд, бригадирнууд паар бэлдэхэ хэрэгтэ гол анхарал хандуулдаг болонхой. Байгаалиин муу эрхэ байдалда паар дээрэһээ найдамтай ургаса абтадаг, үрэһэншье суглуулагдадаг байна. Тиимэһээ энэ хүдэлмэриие ажахын бусад харюусалгатай кампанитай адляар хэхэ ёһотой.

Хэды нимэ ехэ ажал ябуулжа байгаашье һаамнай, газарай хүрьһэ элдүүрилхэ талаар дутагдалтайбди. Ажахыда хоёр мянган гектар газарнай һалхиһаа, уһанһаа муудажа эхилэнхэй. Газарай хүрьһэ хамгаалха талаар хада, майлын ташалангые хүндэлэн хахалха, хүнгэн механическа бүридэлтэй хүрьһэтэй газарые оройшог элдүүрилхэ хэмжээнүүдые абаһамнай мүртэй ашаг үрэ үгөөгүй. Тиимэһээ мүнөө эдэ таряалангаа ехээр урбуулангүй элдүүрилхэ, ташалан газарые зуруудтуулан хахалха зорилго табяабди. Үшөө паар бэлдэхэдээ, үтэгжүүлгэ багаар хэрэглэнэбди. Эндэһээ ургаса мүн лэ дулдыдаха ха юм. Тиигээдшье газарай хүрьһэндэ илангаяа органическа үтэгжүүлгэ оруулха технологи нарижуулан һайжаруулхаар болоо гэжэ һанагдана. Районой «Сельхозхимия» нэгэдэлэй оньһожоруулагдамал отряд нютагай үтэгжүүлгэ тарааха хэрэгтэй техникэтэй байха зэргэтэй. Ажахыдамнайшье нимэ машина хэрэгтэй. Бидэ байгша ондо һү һаалиин фермэнүүдэй хажууда наг шэбхэ суглуулха, хадагалха тусхай талмай зохёохомнай.

Бидэндэ паарай хойноһоо харууһалха бүтээсэ ехэтэй машина дуталдана. Гидрофицированна культиваторнууд бии аад, эдээндэ сцепкэнүүд үгы байһаар. Гэнжэтэ тракторта нэгэ машина шагтагалаад хүдэлхэдэмнай ашаг үрэнь ехэл доогуур. Харин мөөртэй трактор энэ үедэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ хабаадуулагдана. Эндэһээ паараа нэгэ дахин элдүүрилнэбди.

Хэнэйшье мэдэһээр баян ургасын үндэһэ һуури хадаа үрэһэн болоно. Тиимэһээ манай таряашад ямаршье уларилтай сагта өөһэдын хүрэнгэтэй байха гэжэ оролдодог. Ажахыда үрэһэ үйлэдбэрилхэ талаар тусхай мэргэжэһэн бригада хүдэлдэг. Үрэһэнэй участогууд эрхим газарта таригдадаг гээшэ. Гансал республикын Хүдөө ажахын министерство һайн сортын үрэһөөр бидэндэ туһалха аабза гэжэ найдагдана.

Д. ДОНДОКОВ
бэшэжэ абаба.

Улаан-Үдын Лениинэй ордендо ЛВРЗ-гэй механо-бүридүүлгын цехтэ гурбан зуу гаран токарь, слесарьнууд хүдэлдэг юм. Тэдэнэй дунда үниинэй токарьнууд Антонида Соснина. Ажалай Улаан Тугай ордендо Александра Погорелова гэгшэд цех соогоо мэдээжэ болонхой. Эдэнэр республикынгаа 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан социалис мүрысоондо түрүү зэргэдэ ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: токарь Антонида Григорьевна Соснина.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Совет орон дотор

АЛИ АЛИНДАНЬ АШАТАЙ ТУҺАТАЙ

СКУОДАС (Литвагай ССР). Скуодасска районой «Пабальтис» колхозһоо мал зөөхэ хэрэгые Клайпедска мяханай комбинат даажа абаа юм. Предприятиин автофургонууд шахан таргалуулагдаһан эрэ хашараг буруунуудые тус ажахыһаа һаянай зөөжэ эхилээ. Предприятиин хангадаг Литвагай баруун-хойто районуудай бүхы колхоз, совхозууд мяханай комбинадай нимэ туһаламжа хэрэглэдэг болоо.

Эндэ Скуодасска РАПО-гой аша габьяань ехэ юм. Тэрэнэй дурадхалаар ажахынуудай фермэнүүдэй дэргэдэ мал ашаха платформо түхеэрэгдэһэн, шэгнүүр тодхогдоһон, мяханай комбинадта продукци тушаажа абаха тодорхой график табигдаһан байна. Шэнэ гуримай бүлөө һайн талань харагдажа эхилээ. Малаа нимэ аргаар тушаадаг болоһон «Моседис» ба «Лукне» колхозууд мяханай комбинадай техникэ хэрэглэһэнэй эсэстэ нёдондо жэлдэ 6—7 мянган түхэриг алмаһан байна. Энэнэй урда тээ комбинадай газаа колхозой машинанууд удаан зогсожо һаатадаг байгаа.

Мал һуурин дээрэнь худалдажа абахада гүрэндэшье туһатай байна. Транспортын ерэхэ үдэрые лаб мэдээд байхадаа, предприятинууд, ажахынууд баталагдаһан хэлсээнэй ёһоор тушаагдаха малаа бэлдээд байдаг болоо. Энэнь малшадай ажалай журамые һайжаруулна, мяханай комбинадуудай жэгдэ һайн хүдэлмэри хангана.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

ҮНДЭР ДАБААН ӨӨДЭ

Республикада хонин һүрэгөөр эгээл олон гэжэ суудa гараһан хүршэ Зэдын хонишодой баян дүршэл, түрүү онол аргануудые захааминайхид ажалдаа нэбтэрүүлхэ гэһэн һанал хүсэлтэй болоһоор үниинэй юм. Тиин 1978 ондо Хамниин совхозой ахамад мэргэжэлтэд, ахалагша хонишод түрүүшынхиеэ Петропавловка һууричда ерээ бэлэй. Айлшад районэй ажахынуудаар ябажа, нэн түрүүн эхэ хонидые харууһалга үрэжүүлгэ, хурьгадые абаха болзор, түлжүүлхэ аргануудтай танилсаһан байна. Тэрэ сагһаа хойшо шэнэ дүй дүршэл өөһэдынгөө ажалда нэбтэрүүлжэ эхилһэн эндэхи хонишод яһала һайн үрэ дүнгүүдые туйлана.

— Хүршэнэрэйнгөө заабаринуудые нютагай байдалда тааралдуулан хэрэглэхэ гэжэ оролдодогбди,—гэжэ Хамниин совхозой эрхим хонишодой нэгэн С. Б. Цыдемпилов хөөрэнэ.

Зөөхэй гэжэ нютагта оршодог Сергей Баторовичын даадаг отарын коллектив хонин ажалһаа абтадаг продукци, ашаг олзые жэлһээ жэлдэ дээшэлүүлнэ. Эндэхи хонишод 1980 ондо түрүүшынхеэ хурьгалһан зуһагуудай зуун хонин бүриһөө 100, хойто хоёр жэлнүүдтэ удаагуур—110 хурьга абажа түлжүүлээ һэн. Тиихэ зуураа хонин бүриһөө 4,6 килограммһаа дээшэ нооһо хайшалаа. «Зөөлэн алта» абалгаар энэ дүнгынь район доторoo эгээл эрхим гэжэ тоологдоно. Юрэдөөл, тэдэнэр үрэ дүнгүүдээ дээшэлүүлжэ, үндэр дабаан өөдэ найдамтайгаар дабшана.

— Байгша ондо зуун эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга түлжүүлхэ, хонин бүриһөө 4 килограмм нооһо хайшалха уялгатайбди, — гэжэ хонишон Цыдемпилов хөөрэнэ.

Гэбэшье районой зуутан хонишод нёдондо туйлаһан дүнгүүдһээ энэ жэлдэ доогуур уялгануудые абаһан байна. Иигэжэ социалис мүрысөөнэй гол удха, урагшаа улам дабшаха зорилгонь ехээр доошолно гэжэ һанахаар. Жэшээнь, Сергей Баторовичын харууһалдаг хонин һүрэг дүрбэдэхиеэ хурьгалба. Энэ хаһадаал эхэ хонид һайнаар тарғалдаг, үрэжүүлэгдэдэг, зоболонгүй түрэдэг, элбэг һүтэй байжа, хурьгадаа түргэн түлжүүлдэг байна. Тиин ахалагша хонишон һүүлэй хоёр жэлдэ зуунһаа 110-аад хурьга абаһан аад, энэ тааруу хаһада оройдоо 105 түл абахаар хүлеэнэ. Мүн иимэрхүү бага уялгануудые Хамниин совхозой түрүү хонишод Г. Г. Базаров, Н. Д. Санжанов, Харацайн совхозой П. Ж. Намсараев болон бусад хараалһан байха юм. Энэ асуудал олоной анхарал татаха зэргэтэй.

«Малай шэмэ хэлэн дээрэ» гэжэ малшад хөөрэлдэхэдөө, эхэ хонидһоо хурьга олоор абаха, нооһо ехээр хайшалха хэрэгэй тэжээлһээ сэхэ дулдыдагые тэмдэглэнэ ха юм. Тиимэһээ эндэхид үбһэ, зеленко өөһэдынгөө хүсөөр бэлэдхэдэг. Тэрэнь арьбан, һайн шанартай байдаг шуу. Дүрбэдэхи жэлээ ахалагша хонишон эндэ гэр бүлөөрөө хүдэлнэ. Хуурайн-Адагтахи даалгагдаһан сабшалан дээрэһээ жэл бүридэ 800—900 центнер үбһэ хуряажа, Омойходо 600 гаран центнер зелёнко нөөсэлдэг.

— Һүүлэй жэлнүүдтэ манай сабшалангые ажахын луговодууд Зэдэ голһоо бүлүүр станцяар уһа гаргажа ундалуулдаг болонхой. Наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ тараагдана. Ган гасуурай дайралдабашье, муу бэшэ үбһэ ногоо хуряадаг болообди, — гэжэ ахалагша хонишон мэдүүлнэ.

Эндэхи сабшаланһаа үшөө ехэ тэжээл нөөсэлэгдэхэ аргатай юм. Теэд хабар, зунай үедэ уһалагдаһан нойтон сабшалан дээгүүрнь эзэгүй адуу морид олоороо бэлшэнэ, мүн трактор, автомашинаар һэнгэргүй иишэ тиишээ гүйлгэлдэжэ, газарайнь хүрьһэ эбдэжэ муудуулна.

Хамниин совхозой хонишод һүүлэй үедэ ногоон халаахай ехээр хатаажа, отара бүридэ 20—40 мэшээг гурил бэлэдхээд, нарай хурьгадта үгэдэг болоо. Набшаһата тэжээл, таряа талханай зүйлтэй холижо буйлуулһан шэмэтэ бодосуудтай халаахай нарай малда эрхим тэжээл болоно. Мүн эдэдынхидэй жэшээгээр эндэ хэмэл һүн—бурдууг буйлуулагдажа, эхэ хонидто уулгагдадаг. Шэмэ ехэтэй бурдууг Захааминда тусхай цехүүдтэ промышленна аргаар үшөөл багаар үйлэдбэрилэгдэнэ. Тиимэһээ хонишод нэмэлтэ макро- ба микро-бодосуудые холингүйгөөр отарынгаа дэргэдэ тодхогдоһон багахан түмэр амһартануудсоо тэрэниие буйлуулхадань, шанараар үшөөл муу болоно.

— Тусхай оньһон түхеэрэлгэгүй дээрэһээ хоер хүн отарадаа бүхэли үдэр соо уһа, бурдууг бэлдэнэбди. Хонишодой ажалые хүнгэдхэхэ хэмжээнүүд абтаха ёһотой,—гэжэ Сергей Баторович мэдүүлнэ.

Ахалагша хонишон С. Б. Цыдемпилов хурьгалһан хонидоо һайнаар эдеэлүүлхын тула ехэтэ оролдодог. Тэрэ туранхайшаг эхэ хонидые амяарлажа, таряанай зүйл нэмэжэ үгэнэ, дабһатай бүлеэн уһа үдэртөө 3—4 дахин уулгана. Һэйн шанартай үбһэ зелёнко хобоонууд соонь таһалдуулагдадаггүй. Мүн эхирлэһэн хонид онсо харууһанда орожо, дээшэлүүлэгдэһэн рациондо табигдадаг юм. Зөөхэйн отарада жэл бүхэндэ 40—45 хонидынь эхирлэнэ. Тэдэнь мүн лэ амяарлагдадаг.

— Эртын хурьгад хабар томо болоод байдаг гээшэ,—гэжэ Сергей Баторович хөөрэнэ. Үшөө нэгэ асуудал бидэнэй һанаае зобоонo. Адууһа малай үүлтэр һайжаруулха Улаан-Үдын племстанциһаа асарагдадаг хусын үрэ олон янзын байдаг. Аяар зургаан ондоо үүлтэрэй хурьгад түрэнэ. Иимэ ушарта хонин һүрэгэй үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри доройтодог,—гэнэ.

Районой ажахынуудта хойто кавказай үүлтэрэй хонид үсхэбэрилэгдэдэг. Гэбэшье ороохо таряагаар дутамаг Захааминда тус үүлтэрэй хонид удаан, һулаар таргалжа, бага муудабал уһэ ноохоёо түргэн гээнэ. Бүхы хонин һүрэг ой модон, бургааһа харганаатай бэлшээридэ ябана бшуу. Жэл соо хонин бүхэн дунда зэргээр 400 грамм нооһоёо хашаа хорёо, модо бургааһанда аһалдуулжа гээнэ гэжэ мэргэжэлтэд тоолонхой.

— Хонин һүрэгөө бидэ бэлшээридэ гаргахадаа «сагаан алта» суглуулха тусхай мэшээг абаад ябадагбди. Мүн хорёо, байрануудта нооһоной амһартанууд бэлдээтэй байдаг. Иимэ байдалда ашаг олзотой хүдэлхын тула хонидой харууһалгые һайжаруулха ёһотойбди. Тарган, тамир тэнхээтэй хонидой нооһон узууртаа бүхэ, бүдүүн байжа, гээгдэдэггүй юм,—гэжэ Сергей Баторович хөөрэнэ.

Үнгэрһэн намар СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхоздо монгол үүлтэрэй 700 толгой хонид асарагдаа. Эдэнь хадалиг, ой модотой нютагта тааруу, шүрбэһэлиг ута бэетэй, ута хүлнүүдтэй, ута ноохотой хонид юм. Урда сагһаа Захаминда монгол үүлтэрэй хонид үсхэбэрилэгдэдэг һэн. Мүнөөшье үмсэдэ тиимэ хонид олоор баригдана. Нютагай эрхэ байдалда тааруу үүлтэрэй хонидые дахинаа үсхэбэрилхэ гээшэ зүб гэжэ һанагдана.

Ахалагша хонишоной хани нүхэр Антонина Дашеевна, тэдэнэй ехэ хүбүүн Валерий, Хамниин дунда һургуули дүүргээд, ажахыдаа үлэһэн Радна-Ханда басаганиинь отарада ажаллана. Тиихэдэ гэр бүлын туһалагшад — һургуулида ябадаг 4 үхибүүдынь хонидые харууһалхадаа дүйтэй болонхой.

Хамниин совхозой хонишодой чек хэрэглэжэ, ажахытаяа тоосодог болоһоорнь гурбан жэл гүйсэбэ. Энэ шэнэ арга шадамараар хэрэглэһэн коллективүүд ажалдаа һайн дүн туйлана, мүнгэ зөөриеэ горитой алмана, ажалай гаргашые доошолуулһанһаань жэл бүхэндэ 58 — 62 мянган түхэриг зөөри алмагдана. Энэ ажалые өөһэдынгөө хүсөөр бүтээжэ, арьбалалта хэнэбди. Жэлэй түгэсхэлдэ, бүхыдэнь 10—12 мянган түхэриг мүнгэн нэмэлтэ түлөөһэн алмалта хэһэнэй түлөө гэр бүлэдэмнай үгтэнэ—гэнэ.

Чековэ гуримай нэбтэрүүлэгдэһээр ажахын хонишод бодомжотойгоор, урдаа хараатайгаар бүхы ажалаа эрхилнэ. Хашаа хорёо, байрануудые заһабарилхадаа, мүн элдэб хэрэгсэлнүүдые уралан бүтээхэдээ, бата бэхеэр, үни удаан саг соо эбдэрхэ һангүй дарханхагүйгөөр дархалдаг болоо. Ажал хэрэгүүдтээ бага ехэ гэлтэгүй харюусалгатайгаар хандажа, бишыханшье алмалтын түлөө тэмсэнэ. Хонишод ажахыһаа килограммай 17 түхэриг сэнтэй хатааһан ногооной гурил абахаяа арсажа, түлөөһэгүй халаахайн гурил, набшаһата тэжээл, хасууриин намаа өөһэдынгөө хүсөөр бэлэдхэдэг юм. Мүн тиихэдэ хонин һүрэгөө бэлшээридэ адуулха үедөө һамбаашалан шэмэтэй ногоон ургамалнуудые хадуураар суглуулжа, үдэр бүри 5—10 боолто байрануудын доторoo үлгэжэ хатаана. Зунай хаһада иимэ аргаар зарим отарада 1500—2000 боолто тэжээл нөөсэлэгдэжэ, хабарай үедэ нарай хурьгадта бодосуудаар баян хангал... ногоон үбһэн эдюулэг... Иигэжэ шэнэ чековэ гур... хонишодто түсэбөө дүүр... арга олгоно, бэеэ дааж... эзэн болоjo ажаллаха ... байдал тогтооно.

Гэбэшье адлирхуу бай... хүдэлжэ байдаг зарим ... нишодой ажалай дүн тон ... гуур. Ахалагша хонишод А... Цынгеев, А. Б. Тубшинов ... шэд ажахынгаа түрүү ... шодһоо хоёр дахин ... хурьгадые абана, тон ... нооһо хайшална. Тиим... Буряадай АССР-эй Верх... Совэдэй депутат суута ... шон Вера Доржиевна ... заровагай дурадхалаар ... шагүйдэдэг хонишодто ... ган хүмүүжүүлэгшэд тон... доо һэн. Базаровтан өөһ... Алексей Цынгеевые шэ... абажа, мүнөө тэрэнтэй ... холбоотойгоор хүдэлмэр... Энэ оной дүнгөөр ... ган хүмүүжүүлэгшэд ... эхэ хонин бүриһөө ... һаа 115 хурьга, хари... луу хонишон Цынгеев ... шынхеэ зууһаа 85 хурьга ... ба. Нёдондо тэрэ зууһаа ... доо 67 түл абаһан юм. Сергей Баторович хөөр... жэлээ хүдэлжэ байһан ... жап Жаповай замайнь ... тойл залуурушан бол... Дабаата нютагта бай... Батажабта дүршэлтэй ... шон хэды дахин ошож... али гэр бүлэдөө ... асаржа һургадаг һэн. ... шын хүсэл оролдолгонь ... рагдажа эхилбэ. Мүнөө ... дэ Сергей Баторович ... хониноо 110 хурьга, ... Батажап 85 хурьга түрүү... хеэ абажа түлжүүлнэ.

Түрэл Буряад орономнай 60 жэлые тэмдэглэхэ ойд... рай һайндэрэй хэдэн ... дуур өөрөө жаран нал... сэхэ байһан ахалагша ... шон нүхэр Цыдемпилов ... гайнгаа арад зоной ... хүндэтэй хүнүүдэй нэгэн... Үнэниие үнэн гээшэнь ... хэлэдэг шударгы бэрхэ ... гэжэ ажахын хүтэлбэрил... хөөрэдэг.

Сергей Баторович «за... хүйтэниие» нилээд үзэһэн ... ха. Эсэгэ оронoo фаши... лимтарагшадһаа хамгаа... хороо дайсаниие ... эшээн соо бута ... Агаарай-десантна ... ябахадаа парашютаар ... дахин фашистнуудай тыл ... бууһан габьяатай.

Ш. БАКШ...
манай ...

Соведүүдэй хүдэлмэри

...ҮХЫ ХҮСЭЕЭ ЭЛСҮҮЛЭН

...ай районой нютагай ...дүүд КПСС-эй XXVI ...ын, партиин ЦК-гай но... (1982 он) Пленумэй ...бэринүүдые, Конститу... эрилтэнүүдые бэе... хүн зоной дунда эм... ...нийтын хүдэлмэри ...үүлха талаар хэмжээ... абаhан юм.

...ано, сельскэ болон со... Соведүүдэй гүйсэдко... ...үдэлмэриингөө холын ...түсэбүүдые табиха... ...ахынуудай экономи... ...оохэ, hү, мяха, ороо... огородой эдеэ ...үйлэдбэрилхэ, бүхы ор... ...нуудай болон предпри... ...дай түсэбтэ даабари... ...абаhан социалис уял... ...урагшатайгаар дүүр... ...боломжонуудые ол... тэдэнэй хүдэлмэридэ ...ыжа үзүүлхын, түсэб ...ые хинахын, ажалай ...үйлэдбэриин журамые ...найжаруулхын түлөө ...ото гаргадаг байна. ...имэhээ ажахын шуха... ...хала асуудалнууд Со... ...эй сессинүүд, гүйсэд... ...эй заседанинууд дээ... ...өөр зүбшэн хэлсэгдэ... ...лхэ хэмжээнүүд аб... ...ым. Районно Соведэй ... дээрэ, жэшээлхэдэ, ...эй ЦК-гай майн (1982 ...ленумэй шиидхэбэри... ...е дүүргэхэ талаар ара... ...депутадуудай Соведүү... ...эилгонууд тухай, райо... ...983 оной экономическа ...альна хүгжэлтын тү... ...ай, районой юрэнхы ...hүргуулинууд ба ...ины наhа гүйсөөдүй ...дэй эмхи зургаануудай ...эри тухай гэхэ мэтэ ...нууд үргэнөөр зүб... ...сэгдээ hэн. Сессинүү... ...эхэлдэ депутадуудай ...лжын комиссинууд, ...ынолоороо хабаадажа, ...лэй ба эмхидхэлэй ехэ ...рги ябуулдаг байна. ...эй ЦК-гай майн (1982 ...ленумэй тоггоолые бэе... ...талаар районно Сове... ...эмхидхэбэри бэелүүлэн. ...ос хүрэтэрхи үедэ бэе... ...дэ районой Эдеэ хоо... программа баталагдаа. ...агропромышленна ...эмхидхэхэ тушаа хэм... ...ябуулганууд бэелүүлэг...

...агай Соведүүдэй гүй... баталан абтаhан ...ринүүдэй гүйсэдхэ...

лые хинаха асуудалда горитой анхарал хандуулна. Ушар имэhээ районой предприятинууд, ажахынууд ба организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдые hара бүри суглуул-

жа, түсэбүүдэй дүүргэлтын ябаса тухай асуудал зүбшэн хэлсэдэг болонхойбди.

Районно Соведэй гүйсэдкомой заседани дээрэ «Эрдэм» совхоздо малан үбэлжэлгын ябаса тухай, «Одон» совхоздо хабарай тарилгада бэлдэлгэ тухай, «Знамя Ленина» колхоздо тарна хуряалгые, тэжээл бэлэдхэлгые ба малай үбэлжэлгые үнгэргэхэ талаар КПСС-эй райкомой, райгүйсэдкомой тогтоолой дүүргэлтэ тухай болон бусад шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ, шиидхэбэринүүдые баталан абаа hэмди.

Тэрэшэлэн районой ажалшадые худалдаа наймаанай, ажахуудалай хэрэглэмжын болон медицинын талаар хангалгада хабаатай асуудалнууд райгүйсэдкомой заседани дээрэ саг үргэлжэ хаража үзэгдэнэ. Тиихэдээ үбэлжэлгын үедэ холын гүүртэ, отаранууда ажаhуудаг малшадые хангалгада онсо анхарал хандуулха эрилтэнүүд табигдадаг, тэдэ эрилтэнүүд бэелүүлэгдэдэг байгаа, гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Районно, сельскэ болон сомоной Соведүүдэй бүхы депутадуудай эдэбхитэй хабаадалгатайгаар колхоз, совхозуудай хүдөө ажахын продукци худалдаха талаар нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые амжалтатайгаар дүүргэжэ, КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй, облсовпрофой дамжуулын Улаан тугта хүртэбэбди гэжэ тэмдэглэхэ хүсэлтэйб. Арадай депутадууд —Октябриин Революциин ордентэ шубуушад Е. С. Фетисова, Н. Н. Евдокимова, «Одон» совхозой ахалагша хонишон, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Л. Б. Базарова, «Эрдэм» совхозой hаалишан, районно Соведэй депутат П. П. Спиридонова, «Искра» колхозой тугалшан, районно Соведэй депутат А. М. Мальцева болон бусад ажал дээрэ үльгэр жэшээ харуулжа, хүн зоной дунда эмхидхэлэй ба ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна.

Районно Соведэй гүйсэдком сельскэ болон сомоной Соведүүдэй хүдэлмэриие саг үргэлжэ хинажа, ажал хүдэлмэридэнь тупалжа байдаг. Райгүйсэдкомой заседани дээрэ Подлопатинска, Суулгын, Шаралдайн, Мухар-Шэбэрэй, Шэнэ-Заганай сельскэ Соведүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрэй тоосоос щагнажа, тэдэ Соведүүдэй хүдэлмэриие саашадань hайжаруулха тушаа зүбшэл заабари үгтэжэ, hанамжа дурадхалнууд оруулагдаа hэн.

Сельскэ болон сомоной Соведүүдэй сессинүүдтэ райгүйсэдкомой эдэбхитэд эльгээгдэжэ, сессидэ бэлдэхэ хэрэгтэнь туhалдаг заншалтай. Манай районой ажалшад Буряадай АССР-эй байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө, арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэхэ зуураа досхон hууринуудаа болбосон тухэлтэй болгохо, модо hуулган ногооруулха талаар хэгдэжэ байhан хүдэлмэреэ улам үргэдхэхэ гэhэн үүсхэл гаргаа hэмди.

Нютагай Соведүүдэй депутадууд мүнөө гэрнүүдэй нюур талые гуримшуулха, палисаднигуудые бариха ба заhабарилха, айлнуудай хото хореонуудые нарин сэбэр байлгаха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулжа эхилээ. Энэ хэрэгтэ хүн бүхэн хабаадаха ёhотой гэжэ бидэ тоолонобди. Энэ талаар сельскэ болон сомоной Соведүүдэй хоорондо социалис мүрысөөн эмхидхэгдэнхэй.

Гэхэтэй хамта районно Соведэй хүдэлмэридэ дутуу дунданууд үшөөшье бии байhаар. Районно, сельскэ болон сомоной Соведүүдэй саг үргэлжын олон комиссинууд муугаар хүдэлнэ. Шаралдаин, Шэнэ-Заганай, Хара-Шэбэрэй болон бусад хэдэ хэдэн сельскэ Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинууд эдэбхи үүсхэлгүйгөөр ажаллана. Зарим Соведүүдэй депутадууд өөрынгөө уялгануудые гүйсэд hайнаар дүүргэнэгүй. Саг үргэлжын комиссинууд, депутадуудай бүлэгүүд ба постнууд, арадай хинагшад зарим газарта хиналтын хүдэлмэри ябуулнагүй. Эдээнhээ шалтагаалан зарим ажахынуудынай гүрэнэй түсэб дүүргэнэгүй, ажалай журам шангадхаха талаар эрилтэнүүд мүртэй hайнаар бэелүүлэгдэнэгүй.

Манай районой нютагай Соведүүд эмхидхэлэй хүдэлмэреэ улам hайжаруулхын, бүхы дээрэнь үйлэдбэриингөө дүнгүүдые дээшэлүүлхын, түрэл республикынгаа 60 жэлэй ойе ажалай бэлэгүүдээр угтахын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэн ажаллахаар зэhэнхэй.

А. ЩЕПИНА,
Мухар-Шэбэрэй районно Соведэй гүйсэдкомой секретарь.

МАЙН 9 — ИЛАЛТЫН ҮДЭР

АГУУЕХЭ ИЛАЛТЫН УДХА ШАНАР БА hУРГААЛНУУД

ВВС-эй ахамад командалагша, СССР-эй оборонын министрэй орлогшо, авиациин ахамад маршал П. С. КУТАХОВАЙ үгэhэн интервью

— 38 жэлэй саана, 1945 оной майн 9-дэ, Европодо дэлхэйн хоёрдохи дайнай hүүлшын буудалдаан дүүрэв haаб даа. Тон түлэб дан үүдхэгшэ байhан фашис Германи бута сохигдоо hэн. Фашизмые дараhан илалта, Танай hанахаар, ямар удхатай гээшэб?

— Фашис Германи бүхы шахуу Европые бүлимтаран абаhанайнгаа hүүлээр Советскэ Союзда харата муухайгаар добтолон ороhон юм. СССР тэсэхэ гээшэ гү, али фашистнууд дабжажа гарахань гү гэжэ дэлхэйн арадууд амяа татан, адаглан бэлэй. [illegible]

[illegible]

— Фашис Германиие илаhан хэрэгтэ Советскэ Союзай, тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй оруулалтые Та ямараар сэгнэжэ байнабта?

[illegible]

лаарнь жэшээлхын аргагүй байна.

Дүрбэн жэлэй туршада үргэлжэлhэн тулалдаанда Советскэ Союз, тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд ондоо нэгэшье ороной, мүн баруунай армиин хэжэ шадахагүй юумэ түйлаhан байха юм. Тиихэдээ гол ехэ дайсаниие дайн байлдаае үргэлжэлүүлхэ аргагүй болгоhон байгаа бшуу. Хэрбээ дэлхэйн хоёрдохи дайнда немец-фашис армиин бүхы гээлтэнүүдые 100 процентээр жэшэбэл, Совет Армиин урдаhаа хэгдэhэн тулалдаануудта вермахт бүхы хүсэнүүдэйнгээ 73 процентые, танкнуудай ба ехэ буунуудайнгаа 75 процентые, артиллериин 74 процентые гээhэн байна.

Гитлеровскэ арми авиацинай 75-haa үлүү процентые гээhэн юм. Дайнай түрүүшын үдэрнүүдhээ эхилээд, фашис «люфтваффе» гэдэгэй булюу хүсэнүүдэй урдаhаа совет летчигууд шанга тулалдаануудые хэhэн юм. Түрүүшын шанга сохилто үзэhэнэй hүүлээр заhарhан манай авиаци Москва шадар болоhон тулалдаанда немец авиацида түрүүшынхеэ ехэ хохидол ушаруулhан байна. Гитлеровецүүд Сталинград шадар болоhон тулалдаанда 5000 гаран самолёдуудаа, Курска дүхэригтэ ба Зүүн Украинада болоhон тулалдаануудта 6000 гаран самолёдуудаа гээhэн юм. 1943 оной зунhаа эхилээд, дайнай hүүлшын үдэрнүүд хүрэтэр агаарта совет авиаци булюу байлдаатай байгаа. Тэрэнэй эсэстэ Германиин бүхыдөө 77 мянган самолёдоо гээhэн байгаа haань, манай авиаци тэдээн соohooнь 57 мянган фашис самолёдые усадхаhан байха юм.

Фашис бүлэглэлэй гол хүсэнүүд—607 дивизи имагтал совет-герман фронт дээрэ үгы хэгдэhэн гээшэ. Тэрэл үедэ Хойто Африкада, Италида, Баруун Европодо дайлалдаhан англо-американ сэрэгүүд дайсанай 176 дивизиие бута сохиhон, плендэ абаhан байгаа.

Фашизмые илаhан хэрэгтэ бусад бүхы арадуудай ба арминуудай оруулhан хубитые совет хүнүүд үндэрөөр сэгнэдэг. СССР-эй, Совет Армиин оруулhан хубитые бидэ онсолон тэмдэглэхэдээ, түүхын үнэн байдалые хамгаална гээшэбди. Яахадааб гэхэдэ, баруун оронуудта заримашуул энээниие нюудаг гү, али хазагайруулдаг байха юм.

Дайнай үедэ фашис Германитай хэгдэhэн экономическа тулалдаание СССР илажа гараа, сэрэгэй техникэ, буу зэбсэг тэдэнэйхиhээ нилээд үлүү ехээр үйлэдбэрилдэг болоо. Германида орходоо совет сэрэгэй стратегиин, сэрэгэй онол шадабариин булюу hайн байhые энэ дайн этигэмээр баталан харуулаа.

Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй түйлаhан толотомо илалтанууд хадаа тэдэнэй дайшалхы хүсэ шадалые, сэрэгэй ехэ мэргэжэл шадабариие, морально-политическэ хүсэл зоригые элирхэйлбэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда ленинскэ Коммунис партимнай совет арадайнгаа сэсэ мэргэн вождьнь, эмхидхэлшэнь, зоригжуулагшань байhанаа харуулаа. Фашизмда эсэргүү тэмсэлэй жэлнүүдтэ арадаи, гүрэнэй армиин болон хүтэлбэрилхы үүргэтэй байhан партиимнай аша туhань хэзээ хэзээнэйхиhээ нягта нэгэдэлтэй байба.

—Танай hанаhаар болоходоо, үнгэрhэн дайнай дүй дүршэл ямар шухала удха шанартай, hургаалтай байна гээшэб!

—Дэлхэйн хоёрдохи дайнай дүй дүршэл, hургаал миин шэнжэлгын удха шанартай бэшэ. Эдэмнай тон шухала зүйлнүүд гээшэ. Түүхын хүгжэлтые гэдэргэнь эрьюулхэ, Совет Социалис гүрэниие буу зэбсэгэй хүсөөр усадхаха гү, али hулаpуулха гэhэн hэдэлгэнүүд ямаршье үндэhэ баримтагүи хэрэг мүн гээд Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда Советскэ Союзай түйлаhан Илалта гэршэлэн харуулаа. Социализмые илаха, түүхын хүгжэлтын дабшалтые зогсоохо тиимэ хүсэн дэлхэй дээрэ байхагүй. Энэ хадаа үнгэрhэн дайнай гол ехэ hургаалнуудай нэгэниинь мүн болоно.

Уласхоорондын дайсан хархис империализмын бодото гэм зэмые дэлхэйн хоёрдохи дайн элишэлэн харуулаа. Тиимэhээ дайнай дүршэл, hургаалнууд хадаа империализмын хархис бүлэгүүдэй харата хэрэгүүдые элишэлжэ байхые, тэдэнэй зэрлиг муухай түсэб таhалдуулхые, аюулта хэрэгүүдтэнь харюугай сохилто үгэхые, дайн тушаа хэгдэдэг суртал номнолтой эдэбхитэйгээр тэмсэхые эрилтэ табина. «Дайн байлдаае сагааруулдаг байhан янза бүриинь софизм» гэдэгүүдыень шууд шангаар элишэлхэ шухала байhан тухай В. И. Ленинэй заабаринууд мүнөө үедэ хэзээ хэзээнэйхиhээ гүнзэгы удхатай.

Түүхын хэшээлнүүдэй гэршэлhэнэй ёhoop, коммунизмда эсэргүү ябуулга гээшэ хархисуудай, дайн дажарай зэбсэгынь хэзээ бүхэндэ байhан юм. Дэлхэйе эзэмдэхэ хүсэлэнтэйшүүлэй мүнөөнэй номнолшод Советскэ Союзда эсэргүү хардалга гүрдэлгэ дахинаа хэжэ, олониитые мэхэлхэ, тэдээндэ хуурмаг мэдээсэл хүргэхые оролдоно. Стратегическэ буу зэбсэгэй талаар СССР-эй «булюу байдалтай» байhан тухай, США-гай «гээгдэлдэ ороhон» тухай худал хуурмаг американ номнол хадаа СССР-тэ фашис Германиин «түрүүлэн добтолхо» тухай, фашис гадаадын политикын «эб найрамдалай шэнжэтэй» байhан тухай Геббельсэй хуурмаг номнолдо адли болоно. Гэбэшье тиимэ номнолой саана ямар муухай юумэнэй далдалагдаhые, империализмын хархис хүсэнүүдэй политикын Европо ба Азиин оронуудта ямар ехэ гашуудал, хохидол асарhые дэлхэйн арадууд мэдэжэ байнал.

Түүхын хэшээлнүүдые хараада абаад, мүнөө сагай байдалые али бүхы талаарнь сэгнэжэ үзөөд байхадаа, Советскэ Союз, социалис харилсаата бусад оронууд империализмын хархис бүлэгүүдэй зүгhөө дайнай аюулай тохёолдуулагдажа байhан тухай агшам зуурашье мартанагүй, эб найрамдалые, арадуудай аюулгүй байдалые найдамтайгаар аршалан хамгаалхын тула өөhэдынгөө Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй дайшалхы арга шадабариие бүхы хэмжээгээрнь дээшэлүүлнэ. Тиихэтэй хамта совет сэрэгэй эрдэм ухаан гээшэ тон лэ өөрыгөө хамгаалха шэглэлтэй юм гээд үшөө дахин hануулха хэрэгтэй. СССР хэндэшье аюул ушаруулдаггүй, сэрэгэй талаар булюу хүсэтэй болохые оролдоногүй. Гэбэшье бусад ондоо гүрэнүүдэй тиимэ булюу хүсэтэй болохо эрхые тэрэ мэдэрхэгүй байна.

АПН-эй корреспондент Степан ФЕДОСЕЕВ энэ интервью бэшэжэ абаба.

Социалис оронуудаар

...ЭТЭЙ СЭНТЭЙ ...ДҮЙ ДҮРШЭЛ

...И. Джебелэй аграр-...ышленна комплексдо ...ажахын продукци үй-...лгэдэ нютагай нөөсэ-... хэрэглэдэг үнэтэй ...дүй дүршэлтэй бо-... Эндэхи халуун ар-...булагуудай дэргэдэ ...ын ажахы байгуулаг-... Жэл бүри тэндэhээ ...рой гурбан ургаса ху-...даг юм.

Болгариин урда хубидахи хада газарта оршодог Джебел тосхондо хүдөө ажахын ургамалнуудые тарижа ургуулха эрхэ байдал үгы шахуу юм. Тус хизаар аршаан булагуудаараа баян юм. Имагтал энэнь комплексын мэргэжэлтэдэй анхаралые татаhан байна. Эндэхи аршаан булагуудай уhан 54 градус хүрэтэр дулаан байдаг. Газар дорохи халуун уhаар дулаасуулагдадаг оранжерейнүүдые байгуулха бодол нигэжэл мүндэлhэн ба бэелүүлэгдэhэн байха юм.

ТҮСЭБТЭ ДААБАРИНУУДАА — БОЛЗОРhООНЬ УРИД

УЛААН-БААТАР. Монголой промышленна предприятинуудай ажалшад габшагайгаар ажаллана. «МНРП-гэй XVIII съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө» гэhэн уриа доро дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ хабаадаха зуураа байгша оной түрүүшын дүрбэн hарын түсэбтэ даабаринуудые болзорhоонь урид дүүргэhэн тухайгаа ажалша 300-haa дээшэ коллектив элидхээ. Хэдэн арбаад миллион түхэригэй продукци даабариhаа гадуур үйлэдбэрилөө юм.

«Монголсовцветмет» нэгэдэлэй болон ашагта малтамал шанаржуулгын «Эрдэнэт» комбинадай интернациональна коллективүүд мүрысөөндэ эрхимлэнэ. Тэндэ монгол ба совет мэргэжэлтэд зэргэлээд хүдэлдэг юм.

КАПИТАЛАИ ДЭЛХЭИДЭ

„МҮНГЭН ГҮ, АЛИ АМИ НАhАН"

...ай пистоледэй амые ...шо руугаа залаhан то-... жэгшүүритэ hүү-...бэшэ. Харин иимэ зо-... сэсуулан, США-гай ...ние хангадаг меди-...ёhо гуримые «Гэм-...журнал нэрлэhэн бай-...

...он хоног бүридэ га-...Ю. С. ньюс энд Уорлд ...hүүлэйнгээ нэгэ но-... «Медицинэ ба олзо—...холисо» гэhэн статья... «Медико-промыш-...комплекс хадаа аме-...бодото байдалда то-...он үйлэ хэрэг мүн. ...мплексын бии бололго ...уеын эгээн шухала ...гээшэ» гэжэ тэрээн ...элэгдэнэ.

...болотор бидэнэр сэ-...промышленна комплекс ...рэниие промышлен-...орацинуудые зонхи-..., сэрэгэй болон гү-...дэ зэргын чинов-... жэгшүүритэ муухай ...отор хоорондоо нягта ...ей байжа, буу зэбсэг ...ын үрдилдөөн соо-...ранда багташагүйгөөр ...гэжэ дуулаhан бай-... Тэд «медико-промыш-... комплекс» гээшэмнай ... Энэмнай олон тоо-...никэнүүд, диагностиче-...лабораторинууд, яарал-...медицинскэ туhаламжа ...тубүүд байха юм. ...түлэб хубиин эмхи ...дай зорилгонь нэгэн: ...зо оруулха.

...ан обществын ажа-... бүхы талаараа зөө-...хонжохоёо шуна-... Энэ эрьюулгэ руу мүн ...татагданхай. Мүнөө-...американ элүүрые хам-... «алтан хашарhан» гол үүргэдэ дэбжүүлэгдэжэ байна. Хонжохо, эдилгэ абаха, мэхэлхэ гээшэ «Гиппократай барлагуудай» ажал ябуулгые захаhаа гэршэлэн харуулна. Үбшэнтэнэй элүүр болохо гээшэнь худалдаа наймаан шэнги болошонхой. Энэнь айхабтар олзотой.

Элүүрые хамгаалгын олзо ехэтэи индустри үдэрhөө үдэртэ, час бүхэндэ ургажа байна. Американецуудай гаргашалдаг арбан доллар бүхэнэй нэгэниинь медицинскэ эмхи зургаануудай кассада үлэнэ. Һедондо США-да ажаhуугшад өөрынгөө бэеын элүүрые сахихын тула 278 миллиард шахуу доллар гаргашалаа. Энэ арбан жэлэй эсэстэ, мэргэжэлтэдэй багсааhанай ёhoop, эдэ тоонууд 821 миллиард хүрэтэрөө ургажа болохоор!

Гэртээ врачые дуудахын тула бидэндэ, совет хүнүүдтэ телефоной хэрэгтэй номер эрьюулбэл дүүрэ. Харин американец энэ ушарта 82 доллар түлэхэ ёhотой. Шүдэ эмшэлдэг врачда орохын тула 55 доллар түлэхэ (эдэнь, тэрэл багсаамжаар, табан жэл үнгэрхэдэ тус бүрэ 123 ба 127 долларто хүрэхөөр). США-да ажаhуугша мүнөө үе сагай түхеэрэлгэтэй клиникэдэ бэеэ хүсэдөөр шалгуулжа гарахын тула адагынь 1.123 доллар түлэхэ ушартай. Адагынь ааб даа!

«Ньюсдей» газетын мэдээсэhэнэй ёhoop мүнөө үедэ 26 миллион гаран американецууд медицинскэ туhаламжада хүртэхэ шадалгүй, юуб гэхэдэ, эмшэлэлгэнь «яаха аргагүй үнэтэй». Больницада нэгэ үдэр хэбтэхэдэ дунда зэргээр 376 доллар болоно. Зүгөөр энэ тоодо эмэй сэн, врачнуудай, медсестрануудай болон бусадай хангалгын түлбэри оруулагданагүй.

Ямаршье муу hанаагүй үбшэнтэнhөө үлүү мүнгэ абаха элдэб онол аргануудые медицинын шадамарнууд зохёоhон байха юм. Тэдэнэртэ орой хэрэггүй, үнэ сэн ехэтэй эмшэлэлгэ дурадхадаг байна. Орой туhа хүргэхэгүй эмүүдые бэшэжэ үгэнэ. Харин тэрэнь хоро хүргөөгүйл haa hайн. Врачай дурадхаагүй эмүүдые хэрэглэхэдэ, баhал хажуугаарнь ондоо үбшэтэй болгожорхидог байна ха юм.

Хэрбээ үбшэнтэниие больницада оруулха гү, али гэртэнь хэбтүүлхэ асуудалай гараа haa, американска врач нэн түрүүн хүнэй үбшэнэй ямар байhые хараада абадаггүй, харин энээнhээ клиникэдэ ба өөртэнь хэр ехэ олзотой байхаб гэжэ бодомжолдог юм.

Ехээр барышатахын тула үбшэнтэндэ орой хэрэггүй операци врачнар дурадхадаг байна. США-да жэлдээ иимэ хэрэггүй 3 миллион гаран операци хэгдэнэ. Гансахан энээнhээ медицинын шадамар зон жэлдээ адагынь 4 миллиард доллар абана. Ямаршье баримтагүй операци хэhэнэй уршагhаа жэлдэ 12 мянга гаран хүн наhа барана гэжэ тоологдоhон байна.

Олзын хойноhоо шунахайрдаг капиталис обществын жаяг заршам иимэл даа. Худалдаанда бүхы юумэн, тэрэ тоодо хүнүүдэй бэеын элүүр ба хүнүүдэй ами наhан гарана гээшэ.

В. СУХОЙ.

Хилын саанаhаа

ТАСС АПН

ВЕНОГУУДЫЕ ТАБИБА

ПРАГА. Немец-фашис бүлимтарагшадhаа Чехословакиие Совет Армиин сүлөөлhөөр 38 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Прагадахи Ольшанска хүүр дээрэ Прагые сүлөөлhэн совет сэрэгшэдтэ бодхоогдоhон памятнигай дэргэдэ майн 5-да веногуудые табиhан байгаа. КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ЧССР-эй президент Г. Гусак болон Чехословакиин бусад хүтэлбэрилэгшэд, мүн СССР-hээ ЧССР-тэ байдаг элшэн сайд А. П. Ботвин энэ ёhололдо хабаадалсаа.

Граждан дайнай үедэ Совет Россида баатарай үхэлөөр унаhан Чехословакиин улаан армеецүүдэй хүүр дээрэ, мүн Прагадахи Жижков гүбээ дээрэхи национальна пантеондохи Танигдаагүй солдадай хүүр дээрэ веногууд табигдаба.

ХАНИ БАРИСААНАЙ БҮЛГЭМЭЙ ОЙ

УЛААН-БААТАР. Монгол-совет хани барисаанай бүлгэмэй байгуулагдаhаар 35 жэлэй ойдо зорюулагдаhан пресс-конференци майн 5-да эндэхи Совет эрдэм, соёлой байшан соо болобо. Олоной хабаадалгатай энэ эмхиие байгуулга агууехэ В. И. Ленин болон Монголой революциин вождь Д. Сүхэ-Баатарай үндэhэ hууриинь табиhан совет болон монгол арадуудай аха дүү ёhоной хани барисаанай түүхэдэ шэнэ хуудаhа нээhэн байна гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ. Революционно, дайшалхы ба ажалай гүнзэгы ехэ ёhо заншалнуудта үндэhэлдэг, Халхын голдо болоhон байлдаануудта, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ хатуужан бэхижэhэн хоёр арадай эбдэршэгүй бата хани барисаан, тэдэнэй али бүхы харилсаа холбоон мүнөө хэзээ хэзээнэйхиhээ бата бэхи боложо, СССР-эй ба МНР-эй ниитын ажабайдалай бүхы асуудалнуудта хабаатай байна гэжэ пресс-конференци дээрэ тэмдэглэгдээ.

ПОРП-ын ЦК-гай ПОЛИТБЮРОГОИ ЗАСЕДАНИ

ВАРШАВА. ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой заседани боложо, орон доторхи ниитын-политическэ байдалые гаталан дабажа, тогтууритай байдал байгуулха талаар партиина органуудай бэелүүлхэ зорилгонуудые зүбшэн хэлсэhэн байна гэжэ эндэ толилогдоhон тусхай мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

Ажалшадай уласхоорондын hаналаа нэгэдэлгын үдэр Польшодо эмхитэй hайнаар үнгэрөө гэжэ ПОРП-ын ЦК-гай Политбюро тэмдэглэбэ. 6,5 миллион шахуу хүн зон Майн 1-нэй жагсаалнуудта, митингнүүдтэ хабаадаhан байгаа. Социалис Польшын ажалшадай түүхэтэ түйлалтатай байhыень олоной хабаадалгатай митингнүүд, жагсаалнууд баталба. Социалис хани нэгэдэлтэ оронуудтай, уласхоорондын хүдэлмэришэн ангитай Польшын ажалшадай интернациональна hанал нэгэтэй байhыень тэдэ элирхэйлэн харуулаа.

Майн 1-нэй hайндэрые буруу hүргэхэ уряатайгаар хандаhан хархис бүлэглэлнүүдэй харата ябуулгануудай зайсуулагдаhые эдэ бүгэдэ элирхэйлэн гэршэлбэ гэжэ ПОРП-ын ЦК-гай Политбюро тэмдэглэбэ.

Ороной зарим хото городуудта политическэ дайсад үймөө хүлгөө үүдхэжэ, ниитын гурим журамые хазагайруулха гэhэн hэдэлгэ гаргаа hэн. Зүгөөр эдэ hэдэлгэнүүдынь амжалта түйлабагүй гэжэ Политбюро батална.

ПНР-эй СЕЙМЭЙ ТОГТООЛ

ВАРШАВА. ПНР-эй экономическа ба социальна хүгжэлтын 1983—1985 онуудай гүрэнэй түсэб эдеэ хоолой программые шиидхэхэ, хүн зоной байра байдалые hайжаруулха, саарhан мүнгэнэй үнын уналгатай тэмсэхэ, эрилтэ хэрэглэмжэ болон дурадхалай хоорондохи тэнсүүриие hэргээхэ талаар шэглүүлэгдэнхэй байна гэжэ ороной арадай ажахын түсэбые сесси дээрэ баталhан ПНР-эй Сеймэй тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ. ПАП агентство энэ тогтоолые дэлгэрүүлэн тарааhан байгаа.

Польшын Арадай Республика экономическа хүсэеэ hэргээхэ, хүн зоной hуудал байдалые hайжаруулха удаан болзорой, хүшэр хүндэ замай эхиндэ гараад байна гээд документ дотор тэмдэглэгдэнэ. Тиимэhээ эдэ зорилгонуудые түйлаха хэрэгтэ haaд тонбо ушаруулhан бэрхэшээлнүүдые залан сэхээр усадхан зайсуулха хэрэгтэй. Ороной гадаадын үри шэри хадаа ойрын гурбан жэлэй хугасаа соо арадай ажахые хүгжөөлгэдэ бэрхэшээл түбэгүүдые ушаруулха нүхэсэлнүүд болоно.

Арадай ажахые жэгдэ hайнаар хүгжөөлгэ ажалшадай hуудал байдалые hайжаруулха, соёлой хэмжээень дээшэлүүлхэ, ажалай уласхоорондын хубаарилгада Польшын аша туhые үргэдхэхэ арга олгохо байна.

1982 онойхитой жэшэбэл, хүдөө ажахыда шухала хэрэгтэй үйлэдбэрилгын хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые наада захань 20 процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ гурбан жэлэй түсэбөөр хараалагдана. 175 мянган трактор эльгээхэ, 530—590 мянган квартира бариха арга олгохо. Эдлэл хэрэгсэлнүүдэй шанарыень эрид hайжаруулха, капитальна барилгын объектнүүдэй тооe хороохо хэмжээнүүд хараалагдаа. СЭВ-эй гэшүүн-оронуудтай экономическа харилсаа холбоогоо үргэдхэлгэ ороной экономикые саашадань хүгжөөлгын гол шухала нүхэсэл болохо байна.

ЗАЛАН СЭХЭ ХАРЮУ

МАДРИД. Австриин, Кипрэй, Сан-Маринын, Финляндиин, Швециин ба Югославиин гүрэнүүдэй болон правительствануудай толгойлогшонорой хандалгада Ю. В. Андроповой үгэhэн харюуе Испаниин хэблэл ехэ hонирхолтойгоор шэнжэлжэ үргэлжэлhөөр гээд аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөндэ хабаадаhан гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй Мадридтахи уулзалга дээрэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэнэ.

Нейтральна ба бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй зургаан ороной шэнэдхэгдэhэн проект тушаа совет хүтэлбэрилэгшын үгэhэн харюугаар урмашан баярлажа байhанаа Австри мэдүүлнэ. Юундэб гэхэдэ, Мадридтахи уулзалгые hаяар үрэ түгэсөөр дүүргэхын тула тэрэ hайн үндэhэ hуури табиха байна гэжэ Австриин делегациие толгойлогшын орлогшо Родольф Торовски хэлэбэ. Дэлхэйн түрүү ехэ оронуудай нэгэнэй иимэ хараа бодол үгэеэ ойлголсохо талаар шухала удха шанартай байна гэжэ тоолонобди. Мадридтахи уулзалгада хабаададаг бүхы 35 ороной политическэ хүсэл бодолые элирхэйлэн харуулhан үрэ дүнгүүдэй документ баталхые Австри, Советскэ Союздал адли оролдоно. Ойрын болзорто түйлагдаhан хэлсээн Европодохи политическэ байдалда hайнаар нүлөөлхэ гэжэ Австриин түлөөлэгшэ хэлэбэ.

ПЕКИНДЭХИ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

ПЕКИН. Франциин президент Ф. Миттеран КНР-эй Гүрэнэй Соведэй премьер Чжао Цзыян хоёрой хоорондо майн 4-дэ болоhон хөөрэлдөөнүүдэй үедэ эрдэм, техникын харилсаанай асуудалнууд, Индохитад тушаа, тусхаилбал, Кампучи тушаа хоёр ороной бэелүүлдэг политикые зүбшэн хэлсэhэн байна гээд Франциин мэдээсэлнүүдэй эмхи зургаануудай нэгэнэй дамжуулгануудhаа элирнэ. Уласхоорондын хэдэ хэдэн гол шухала асуудалнуудаар өөhэдынгөө hанал бодолые нэгэ нэгэндээ мэдээсэhэн байгаа. Чжэцзян провинциин (Зүүн Хитад) Шанхай шадархи Гуандун провинцида баригдаха Хитадай хоёр атомна электростанцида тодхогдон табигдаха дүрбэн ядерна реактор Франциин худалдаха тухай үгэеэ ойлголсоhон байна.

Ху Яобанай албанай хэрэгээр Парижда ошожо болохо байhан тухай асуудал хөөрэлдөөнүүдэй үедэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. Зүгөөр энэ асуудал тон дэлгэрэнгы нарinaар зүбшэн хэлсэгдээгүй.

«Кампучиин асуудал» гэдэгые зүбшэн хэлсэлгэдэ хөөрэлдөөнүүдэй үедэ гол анхарал хандуулагдаhан байгаа. Энэ асуудалаар хоёр тала өөhэд өөhэдынгөө hанал бодолые найруулhан байна гэжэ Франциин түлөөлэгшэд мэдүүлбэ. «Кампучиин асуудалаар хоёр тала ехэ ондо ондоо hанал бодолтой байна» гэжэ хэблэлэй асуудалнуудаар Франциин президентын түлөөлэгшэ Миттерантай хамта ябаhан француз журналистнуудта мэдээсэбэ.

ООН-ой АЮУЛГҮЙН СОВЕДЫЕ ЗАРЛАХА

НЬЮ-ЙОРК. Контрреволюционно хүсэнүүдэй Никарагуагай газар дайда руу үргэнөөр нэбтэрэн орожо байhанhаань уламжалан, Түбэй Америкэдэ тохёолдоhон байдалые зүбшэн хэлсэхын тула ООН-ой Аюулгүйн Соведые дары түргөөр зарлаха гүйлтатайгаар Никарагуагай правительство хандаба.

Сомосынхид Гондурасай газар дайда дээрэhээ добтолго хэнэ. Рейганэй захиргаан тэдээндэ мүнгэ hомолно, тэдэниие hургана, дэмжэнэ гэжэ Никарагуагай гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо В. Уго Тинокын Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэдэ эльгээhэн бэшэг дотор заагдана. Уласхоорондын эб найрамдал болон аюулгүй байдалда хоро хүргэжэ байhан хёмороо зүришэлдөөе гуримшуулан шиидхэхэ харгы замуудые ООН-ой Аюулгүйн Совет олохо гээд найдажа байhанаа Никарагуагай правительство мэдүүлнэ гэжэ саашадаа бэшэг дотор тэмдэглэгдэнэ.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ hОНИН

ЗЭДЫН РАЙОНДО

ЗАЛУУШУУЛДА АНХАРАЛ ХАНДУУЛНА

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой правлениин шиидхэбэреэр залуу колхознигуудта, мэргэжэлтэндэ болон алба хаагшадта үгтэхэ байрын гэрнүүдэй барилга үргэнөөр хэгдэнэ. Түрэл республикынгаа 60 жэлэй ойн баярай үдэрнүүдэй урда тээ залуу 22 бүлэ шэнэ гэрнүүдтэ зөөжэ орохо юм. Колхозой шеф—Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депоһоо барилгашадай бригада ерэжэ, шэнэ гэрнүүдые бодхоожо байнхай.

Эндэ худалдаа наймаанай түбэй, эдеэ хоолой магазинай барилга эхилээ. Тиигэжэ Дээдэ-Үшөөтэй болбосон түхэлтэй боложо байна.

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ДЭБТЭРТЭ» ОРУУЛАГДАА

«Мир» колхоздо үйлэдбэриин дүнгүүдээр түрүү ажалшадые «Хүндэлэлэй дэбтэртэ» оруулдаг hайхан заншал. бии юм.

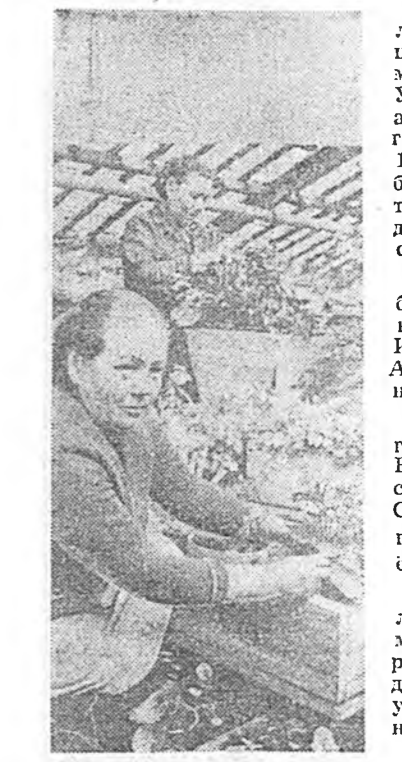
Колхозой правлениин шиидхэбэреэр түрүү механизатор М. Ч. Наймадаев, түрүү хонишон Е. Ц. Улзутуева, кукурузашан Н. Г. Гарифуллин, hаалишан М. Д. Гармаева гэгшэдтэ «Хүндэлэлэй дэбтэртэ» оруулагдаба гэһэн үнэмшэлгэ баяр ёһололой оршон байдалда барюулагдаба.

СЭРЭГЭЙ АЛБАНДА ҮДЭШЭБЭ

Ёнхорой соёлой байшанда залуушуулые сэрэгэй албанда үдэшэлгын баяр ёһолол haяхан болобо. Тэрэнэй урда тээ сэрэгэй албанда ошохоёо байhан хүбүүд Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда унаhан сэрэгшэдэй дурасхаалай хүшөөгэй дэргэдэ баглаа сэсэгүүдые табяа. Энэ ёһолол дээрэ дайнай ветеран С. Г. Хороших үгэ хэлэхэдээ, сэрэгэй тангаригта үнэн сэхэ ябажа, нютагаа бусаарайт гэжэ захяа.

Нютагайхидай зүгһөө С. Сундареев А. Лубсанов хоёр, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө профкомой түрүүлэгшэ В. Ц. Махаева, түрэлхидэй зүгһөө Н. Н. Насырева, Е. Ц. Цыренова гэгшэд үгэнүүдые хэлэһэн байна.

Л. ГАЛСАНОВ.

Улаан-Үдэ хотын Горзеленстройн коллектив байгша ондо нэгэ миллион 500 мянган сэсэг ургуулха юм. Ургуулха сэсэгүүд гэхэдэ, алаг нюдэн, агератум, георгин, астра гэхэ мэтэ Тиихэдэ 12500 модо, 80.000 hөөг бургааhа hуулгаха, 12 гектар газарта ногоото талмай дээрэ 700 мянган элдэб сэсэгүүдые тариха зорилготой.

Горзеленстройдо зургаан бригада бии юм. Бригадирнууд Антонина Васильева, Иван Шустов, Зоя Коркина, Анна Москвитина гэгшэд үнинэй хүдэлнэ.

«Ногоон» барилга дээрэ гурбан бригада ажаллана. Владимир Ивановой, Константин Коркиной, Василий Седыхэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд сэсэгүүдые тариха ёһотой.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: теплицын хүдэлмэришэд Дулма Пензина, Валентина Веретенникова гэгшэд сэсэгүүдэй рассада hуулгана; сэсэг ургуулагша Анна Михайловна Москвитина.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЛАЗЕРНА ХУТАГА ХЭРЭГЛЭХЭ

Семашкын нэрэмжэтэ республиканска больницада медицинскэ шэнэ түхеэрэлгэ бии болонхой. «Бурмедтехника» управлениин мэргэжэлтэд больницын операционно таһалга соо лазерна хутага, харин нюдэ эмнэдэг отделенидэ хирургическа «Квант» гэжэ лазерна оньһо табяа.

Лазерна хутага хэрэглэжэ, орёо операци хэжэ болоно. Хирургын хүдэлмэриие нилээд хүнгэдхэхэһөө гадна, шуhа ехээр гаргангүй операци хэхэдэ аятай юм. Хабдар болон бусад терапевтическэ үбшэнүүдые аргалгада хэрэглэхэдэ болоно.

Хирург А. Д. Быков лазерна хутага шадамараар хэрэглэжэ, хотодо арба гаран операци урагшатайгаар үнгэргөө. Нюдэнэй отделенидэ хирург А. Б. Будаев лазерна «Квант» гэжэ түхеэрэлгээр хүндэ операци хэнэ.

* * *

Манай республикын эмнэлгын эмхи зургаануудта рентгенэй 200 шахуу таһалга хүдэлдэг. Тэдэнэр жэл бүри рентгенэй 700 гаран погонно метр фотоплёнко гаргашалдаг юм. Угаагдаhан фотоплёнкын эмульсионно дабхаса дээрэ арбаад гү, али зуугаад килограмм мүнгэн байдаг гэхэдэ, буруу болохогүй.

«Бурмедтехника» управлениидэ найман жэлэй туршада тусхай лаборатори хүдэлнэ. Тэндэ электролизно түхеэрэлгын ашаар фотоплёнкын угаагдаhан холисо болбосоруулагдадаг. Дүнгынь гэхэдэ яhала сэбэр мүнгэн абтана. Улаан-Үдэ хотын болон районуудай рентгенэй таhалгануудта хэрэглэгдэhэн фото-холисые суглуулга эмхидхэгдэнхэй. Тиихэдэ рентгенэй плёнко хаягдадаггүй юм. Тэрэниие шатаахада мүнгэнэй зүйл бии болодог.

Нёдондо 210 килограмм мүнгэн хоёрдохёо болбосоруулагдаха үнэтэ металлай заводто Москва эльгээгдээ hэн. Байгша оной дүрбэн hарын туршада 45 килограммhаа үлүү сагаан мүнгэн абтанхай.

О. БЕРЕЗКОВ.

ДУРАТАЙ НОМУУДАА ШЭЛЭНЭ

Локомотив-вагон заhабарилгын заводой профкомой үхибүүдэй библиотекын хүдэлмэрилэгшэд «Байгалай саана ажаhуунабди» гэжэ нэрлэгдэhэн номуудай выставкэ уншалгын зал соо дэлгээбэ. Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойдо зорюулагдажа табигдаhан номууд арбан нэгэдэхи табан жэлдэ республикын промышленностиин, хүдөө ажахын болон соёлой хүгжэлтэ, заводойнгоо түрүү хүдэлмэришэд тухай хөөрэнэ.

Выставкын «Буряад ороной литература» гэhэн таhагай номууд республикынгаа уран зохёолшодой бүтээлнүүдтэй үхибүүдые танилсуулна.

Түрэл хизаар нютагтаа зорюулагдаhан номой выставканууд библиотекын абонементдэ саг үргэлжэ эмхидхэгдэдэг. Элдэб наhанай үхибүүд дуратай номуудаа эндэhээ шэлэн абадаг юм.

Г. ЕЛИСЕЕВА.

ПОЛЬШЫН АРТИСТНУУД ДУУЛАНА

Польшын Арадай Республикаhаа дуунай-инструментальна «Под Будом» гэжэ ансамбль апрелиин 6-да Москва ерэжэ, гастролёо эхилээ. Тус хүгжэмтэ коллектив Йошкар-Ола, Магнитогорск, Казань, Новосибирск хотонуудаар айлшалаад, Улаан-Үдэ хотын харагшадай үзэмжэдэ hонирхолтой репертуараа дурадхаhан байна.

Концертын удаа «Под Будом» ансамблиин дуушан Андрей Сикоровски гэгшэдэ хэдэн асуудалтайгаар хандажа, өөhэдынгөө коллектив тухай хөөрэхыень гуйгаа hэм.

— Краков хотын агрономиин академидэ hурадаг студентнүүд подвалай түхэлэй гэртэ студентнэрэй клубта сугларха дуратай юм, — гэжэ Андрей Сикоровски бодолгото болон хөөрөөгөө эхилнэ. — Бидэ, хэдэн хүбүүд, өөhэдынгөө дуу зохёогоод гитарануудайнгаа уянгата аялгануудые ээдэлүүлэн дуунуудаа татагша бэлэйбди. Тиихэ үедэ ансамбль болобобди гэжэ мэдүүлэн, уран hайханай харалгануудта өөhэдынгөө дуунуудые дууладаг байгаабди. Һүүлдэнь репертуараа зохёогоод, 1977 оной февраль hарада түрүүшынгээ концерт харуулаа бэлэйбди. Тэрэ үдэшэ бидэндэ тон ехээр хадуугдаа. Юуб гэхэдэ, тэрэ үдэшэ сугларhан харагшад бидэниие ехэ hайханаар угтахадань, бидэ бүри зоригжожо, удаан саг соо ансамбль зандаа ябая гэжэ хэлсэһэнээ хододо hанагшаб.

Тэрэл ондо Ташкент хотодо үнгэрhэн «Университедүүдэй хани барисаан» гэжэ фестивальда хабаадахадаа, Советскэ Союзтай анха түрүүшынхеэ танилсаа hэмди. Мүнөө хоёрдохёо ерээд байхадаа, олон газар нютагуудаар ябажа, элдэб хотонуудай хүн зонтой, зан заншал болон соёлтой танилсана гээшэбди. Тиигээд Совет ороной үргэн уужам газар дайдаар аяншалхадаа, хараhан үзэhэнөө дуунууд соогоо дамжуулдагбди. Юрэнхыдөө бидэнэй дуунууд хүнэй hанал бодолые үдэр бүри хүлгөөдэг асуудалнууд, үдэр бүри болодог үйлэ хэрэгүүд тухай хөөрэдэг. Харин хүгжэмэй ямар маяг баримталдагбибди гэбэл, иимэ байна. Дуунуудыемнай маягай талаар илгажа байлтагүй. Репертуартамнай «кантри», «рок», «блюз» болон хүгжэмэй бусад маягуудай дуунууд оронхой. Тиимэhээ программамнай элдэб наhанай хүн зондо тааараха гэжэ hанагдана.

1979 ондо түрэл оронойнгоо национальна фестивальда ехэ амжалтатайгаар хабаадалсагдаа. Тэндэ жюриин ба харагшадай hайшаалай шанда хүртөө hэмди. Ансамблиин гэшүүд Анна Третер (дуушан), Ян Хнашович (соло-гитара). Павэл Остафил (соло-гитара, гармоника), Анджей Журек (бас-гитара), Ян Будзяшек (ударна) гэгшэд.

Б. ДАМБАРИНЧИНОВ.

БҮХЭСОЮЗНА ШАНДА ХҮРТЭБЭ

Үнгэрэгшэ жэлдэ СССР-эй Госкино хүүгэдэй болон эдиршүүлэй эрхим киносценариин бүхэсоюзна конкурс соносхоо hэн. Тиин энэ конкурсдо гансал дүршэл ехэтэй болоhон ороной киностудинуудай киносценаристнар хабаадуулагдаха болоhон байгаа.

Байгша оной апрель hарын hүүл багаар тус конкурсын дүн гаргагдажа, эрхим түрүү hуури эзэлэгшэдээ тодоруулhан байна. Эндэ нютагаймнай хүбүүн Барас Халзанов «Гашуун үрмэдэhэн» гэжэ нэрэтэй киносценариараа түрүү hууринуудай нэгые эзэлжэ, бүхэсоюзна хоёрдохи шанда хүртэбэ гээшэ.

Жюриин конкурсын түрүүлэгшэ, СССР-эй Госкиногой түрүүлэгшын орлогшо Б. В. Павленко нютагаймнай хүбүүн Барас Халзановые бүхэсоюзна конкурсын хоёрдохи шанда хүртэhэнтэйнь дашарамдуулан, халуун зүрхэнhөө амаршалба.

Мүнөө Свердловскын киностудида ажаллажа байдаг Барас Халзанов «Сагаан морин», «Һүүлшын намналга», «Нүүдэл фронт», «Бүлын баярай үдэр», болон бусад фильмүүдые буулгажа, республикынгаа ажалшадые хужарлуулан баясуулhан байха юм.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

АРТУР ЮСУПОВ—МАНАЙ АЙЛШАН

Шатараар залуушуулай дунда дэлхэйн чемпион, уласхоорондын гроссмейстер Артур Юсупов ба бэшэгээр шатар наададаг СССР-эй чемпион, спортын мастер Борис Постовский хоёр эдэ үдэрнүүдтэ республикымнай айлшад болонхой.

Түрүүшын үдэр тэдэнэр Зүүн Сибириин технологическа институдай багшанар болон студентнэртэ лекци уншаад, А. Юсупов шатарай 26 хюлгэ дээрэ, Б. Постовский 13 хюлгэ дээрэ сеанс үгөө. Уласхоорондын гроссмейстер юhэн партида илаад, В. Баянтуев, Б. Мункоев, В. Иринчинов, А. Додонов гэгшэдтэ шүүгдэжэ, бэшэ наадандаа тэнсэhэн байна. Б. Постовский табан партида илажа, В. Быков, И. Бутуев. А. Громовто шүүгдээд, үлэhэн табан партида тэнсээ.

Удаадахи үдэрынь хүндэтэ айлшад авиационно заводой шатарай клубай гэшүүдтэй уулзаа. А. Юсупов 18 хюлгэ дээрэ наадахадаа, арбан зургааень шүүгээд, П. Брылев, В. Овчинников хоёртой тэнсээ.

Мүнөө мэдээжэ шатаршад БАМ-ай барилгашадтай уулзахаяа Хойто-Байгалай район ошонхой. Тэдэнэр Улаан-Үдэ хото hөөргөө бусаад, республикын түрүү шатаршадтай болон тренернүүдтэй уулзажа, семинар үнгэргэхэ.

Л. АЛЗАМАЕВА.

Л. ИНКИНА—1983 ОНОЙ ЧЕМПИОН

Эхэнэрнүүдэй дунда шатараар республикын түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй hүүлшын наадандa шанга «тулалдаан» болоо.

Турнирта түрүүлжэ ябаhан Татьяна Агафонова Анна Столяроватай наадахадаа, тэрэнээ hулаар эхилжэ, саашадань наадаяа тэнсүү болгожо шадангүй шүүгдээ. Хоёрдохи hуурида ябаhан Людмила Инкина республикымнай эгээн эдир шатаршадай нэгэн болохо Вера Голенецкаятай уулзаа. Нэгэ үлүү хүбүүтэй байжа, баян дүршэлтэй Л. Инкина шүүхэдээ 7 очкотой боложо, республикын чемпион гэжэ нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Хоёрдохи hуури эзэлхын түлөө 6 шатаршан—Дулма Ванчикова, Энгельсина Улымжиева, Светлана Жеребцова, Вера Голенецкая, Татьяна Агафонова, Анна Столярова гэгшэд наадажа, Э. Улымжиева, А. Столярова ба Т. Агафонова гурбаниинь 6,5 очкотой болоо. Харин ВСТИ-гэй багша Э. Улымжиева hайн коэффициенттэй байжа, хоёрдохи hуури эзэлбэ. А. Столярова, Т. Агафонова гурбадахи ба дүрбэдэхи hууринуудта гараа.

Эхэнэрнүүдэй дунда шатараар 1983 оной республикын чемпионка Людмила Инкинада чемпионой лентэ зүүгдэжэ, I шатын дипломоор, үнэтэ бэлэгээр тэрэ шагнагдаа. Шангай hууринуудта гараhан шатаршад дипломуудаар болон үнэтэ бэлэгүүдээр урмашуулагдаа.

Л. ГАРМАЕВА,
мүрысөөнэй судья.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Маин 8-hаа 14 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 8

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40—Зарядкадаа зогсогты! 9.55—Москвагай сэрэгэй округой дуу, хатарай ансамблиин концерт. 10.40—«Будильник». 11.10—Советскэ Союзда алба хэнэб! 12.10—«Үглөөнэй почто»—Хүгжэмтэ дамжуулга. 12.45—«Сталинградцы»—телевизионно баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 13.40—Илалтын hайндэртэ. «Баатаршалгын түгдоро»—залуушуулда зорюулагдаhан дамжуулга. 14.50—«Түрүүшын комендант»—киноочерк.

Москва. 15.10—«Илагшад». Фронтовой ханинарай клуб. 16.40— «Одуванчик—толстые щеки», «Василиса Микулишна» — мультфильм. 17.05 — Спортивна гимнастикаар Европын чемпионат. Эхэнэрнүүд. Швециhээ дамжуулагдаха. 17.35 Аяншалагшадай клуб. 18.35 — Уласхоорондын hонин. 19.30 —19.45—Забhарлалга. 19.45 — СССР-эй арадай артистка Клавдия Шульженкын концерт. 20.35—«Битва за Берлин»—«Освобождение» гэжэ киноэпопейhээ уран hайханай фильм. 22.00—«Время». 22.35 —«Хабаяа туршаял, хүбүүд!» Спортын сэрэгэй-техническэ зүйлнүүдээр мүрысөөн. 00.25 —Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 13.40 — Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд. 14.40—Хүгжэмтэ киоск.

Улаан-Үдэ. 15.10—Хүгжэмтэ забhарлалга.

Москва. 15.20—«Онтохондо айлшаар». «Исполнение желаний» — мультфильм. —«Бүгэдэндэ хабаатай ...дион». 16.50 —«Румын... гуур»—кино-шэнжэлэл. ... «Ан амитадай аймагта». —«Сергей Островой. Шүлэ... ба дуунууд» — фильм-... церт. 19.00—Кинопанор... 20.30—«Манай корреспон... нүүд хөөрэнэ». 21.00—«А... лан нойрсогты, багашу... 21.15—Спортивна гимна... каар Европын чемпионат. ... нэрнүүд. Швециhээ дам... лагдаха. 22.00—«Время». ... —«Они были актерами»— ... hайханай фильм. 00.05—«... разрешается» —телевизио... баримтата фильм. 00.30—... болоор СССР-эй чемпио... «Динамо» (Тб) — «Спар... (2-дохи тайм).

ПОНЕДЕЛЬНИК, 9

ИЛАЛТЫН hАЙНДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Улаан тугта Хара далайн флодой дуу, хатарай ансамблиин концерт. 10.35 — Баримтата фильм. 10.45 — hурагшад поэдүүд-фронтовигуудтай уулзаха. 11.35 — «Урданай аялга hайхан дуунууд. 12.20 — «Сто первый» —уран hайханай фильм (1-дэхи ба 2-дохи сери). 14.40 — «Футболой шэнжэлэл». 15.10 — «Мүнөөдэр — Илалтын hайндэр». СССР-эй оборонын министрэй нэгэдэхи орлогшо, Советскэ Союзай маршал С. Л. Соколов үгэ хэлэхэ. 15.25 — Киноконцерт. 16.20 — Мультфильм. 16.30 — «hанана гүш, нүхэр...» 17.30 — Спортивна гимнастикаар Европын чемпионат. Эхэнэрнүүд. Швециhээ дамжуулагдаха. 18.00 — Илалтын hайндэртэ зорюулагдаhан концерт. 19.30 — Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветерануудай уулзалга тухай репортаж. 19.50 — Фашизмда эсэргүү тэмсэлдэ ами наhаяа алдагшадай гэгээн дурасхаалда. Минута соо дуугай байлга. 20.10 — «Последний штурм» — «Освобождение» гэжэ киноэпопейhээ уран hайханай фильм. 21.20 — Илалтын hайндэртэ зорюулагдаhан уран зохёолой дамжуулга. Социалис Ажалай Герой поэт Михаил Дудин дамжуулгые хүтэлхэ. 22.00—«Время». 22.45— «Хабаяа туршая, хүбүүдүүд!» Спортын сэрэгэй-техническэ зүйлнүүдээр мүрысөөн. 00.35 — Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 15.20 — Спортивна гимнастикаар Европын чемпионат. Эхэнэрнүүд. Швециhээ дамжуулагдаха. 15.50 — «Советскэ Союзда алба хэнэб». 16.50 — Баримтата фильм. 17.20 — К. Симонов. «Мы не увидимся с тобой». Москвагай «Современник» театрай фильм-зүжэг. 19.15 — Баримтата фильм. 19.25 — А. Бабаджанян. «Скрипкэ, виолончель ба фортепиано ... наадагдаха хүгжэм». 19.5... Фашизмда эсэргүү тэмс... ами наhаяа алдагшадай ... дурасхаалда минута соо ... гай байлга. 20.10 — ... дэлгэрүүлгын фильм. ... «СССР-эй арадуудай дуу... тар». 21.00 — «Амгалан н... согты, багашуул!» 21.1... Уласхоорондын шэнжэ... 22.00 — «Время». 22.45 ... «Тревога» — уран hайха... фильм. 24.00 — РСФСР-эй ... рэнэй духовой оркестр на... ха. 00.30—Велосипедээр ... далгаар дэлхэйн түрүү h... эзэлхын түлөө мүры... Польшоhоо дамжуулагдаха.

ВТОРНИК, 10

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.50 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Эдиршүүлэй уран бэлиг». 10.25 — «Тревога» — уран hайханай фильм. 11.40— «Мэдээжэ аад юрэ бусын юумэн». «Гайхалтай хүн». Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 12.40 — Шэнэ hонин. (12.45 хүрэтэр). 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 — Баримтата фильмүүд. 16.10 — «ПТУ-да ямар мэргэжэлнүүдтэ хайшан гэжэ hурганаб?» 16.40 — Узбегэй ССР-эй Гостелерадиогой арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт. 17.00 — «Эжын hургуули». 17.30 — «Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ». 18.00 — Фильм-концерт. 18.30—«Залуушуулай адресууд».

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа (буряадаар).

Москва. 20.00 — Транспортын хэрэгсэлнүүдые бодомжотой hайнаар хэрэглэхэ талаар «Кемеровоуголь» нэгэдэлэй жолоошодой хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай.

Улаан-Үдэ. 20.30 — «Экономико. Эрдэм ухаан. Бодото байдал» гэhэн циклhээ дамжуулга.

Москва. 21.00 — Фашис булимтарагшадhаа сүлөөлэгдэhөөр 38 жэлэй ойдо зорюулагдаhан Чехословакиин телевидениин программа. 22.00 — «Время». 22.35 — «Балет тухай». 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 —Француз хэлэн. 13.35 — Физикэ. 8-дахи класс. «Физикэ ба үйлэдбэриие оньhожоруулга». 14.05 — Шатарай hургуули. 14.35— Физикэ. 10-дахи класс. «Физикэ ба научно-техническэ революци. 15.05 — «Гоё hайханиие ойлгодог байхаар хүмүүжүүлгэ». Графика. 15.35 — «Илалтын гар табилганууд». 16.20 — «Эрдэм ухаан ба ажабайдал». 16.50 — Шэнэ hонин.

Улаан-Үдэ. 19.20 — С... холнууд.

Москва. 19.30—Мультф... нүүд.

Улаан-Үдэ. 20.00 — Т... сараха темэдэ баримтата ф... мүүд.

Москва. 20.30 — Ост... надахи крепостной таряа... бүтээлнүүдэй музей-байш... 21.00 — «Амгалан нойрс... багашуул!» 21.15 — «Кино... рагшадай анхаралда». 22... «Время». 22.30 — «Отец... брат» — уран hайханай ф... (ЧССР). 22.45 — Барим... фильм. 24.00 — «Вело... дээр урилдалгаар дэлхэй... рүү hуури эзэлхын түлөө ... рысөөн. Польшоhоо дам... лагдаха.

СРЕДА, 11

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Мультфильмнүүд. 10.25 — «Отец или брат» — уран hайханай фильм. (ЧССР). 11.35 — Аяншалагшадай клуб». 12.45 — «Шэнэ hонин» (12.50 — Хүрэтэр). 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 — «80-яад онуудай коммунистнууд». Баримтата фильмүүд. 16.40 — Н. Мясковский. «3-дахи до-минор соната». 16.55 — Эдир техникүүдэй бүхэсоюзна 13-дахи конкурс тухай. 17.40 — Арадай дуу, хатарай «Дружба» ансамблиин концерт. (Болгари). 18.00 — «Бултанда зорюулагдаhан стадион».

Улаан-Үдэ. 18.30 — «Эдеэ хоолой программа бэелүүлэгдэнэ» — гэhэн циклhээ дамжуулга. 19.05 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр түби дэлхэй дээрэ».

[illegible] 20.00 — Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойдо. [illegible] — киножурнал.

Москва. 20.30 — «Вечный зов» — олон сеpитэй уран hайханай фильм (1-дэхи хубинь). «Огнем крещенные»— нэгэдэхи сери. 22.00 — «Время». 22.35 — Уран зохёолой хуудаhан. 23.30—«Мүнөөдэр— түби дэлхэй дээрэ». 23.45 — «Спортын hонин».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — Немец хэлэн. 13.30 — «Таанадта, түрэлхид!» 14.00 — «Медик Хрипущин и прочие...». Глеб Успенскиин зохёолнуудаар. 15.00 — «Байгаалиие шэнжэлэлгын почто». 15.30— Географи. 7-дохи класс. «СССР-тэ байгаалиие хамгаалга». 16.10 — Баримтата фильм. 16.20 — ПТУ-гай hурагшадта. Физикэ. «Үйлэдбэри ба электрын элшэ хүсэ дамжуулга». 16.50 — Шэнэ hонин.

Улаан-Үдэ. 16.55 — Буряадай уран зохёолшодой үдэшэ. 18.05 — Экономическа темэдэ хөөрэлдөөн (буряадаар).

Москва. 18.30 — «Дох... үгыт, горнистнар». 19.1... «Хүхюун нотонууд».

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Та... та, агитаторнууд болон п... информаторнууд». 19.5... Соносхолнууд.

Москва. 20.00 — «Э... ухаанай hонин».

Улаан-Үдэ. 20.30 — «З... шуулда найдагдаа» гэhэн ц... hээ дамжуулга.

Москва. 21.00 — «Амг... нойрсогты, багашуул!» 21... «Хүн ба хуули». 21.45 —... ва хотын багшанарай ... училищиин хоорой кон... 22.00 — «Время». 22.3... «Гармонь» — уран hайх... фильм.

ЧЕТВЕРГ, 12

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.45 — «Дохёогоо үгыт, горнистнар». 10.40 — «Вечный зов» — олон серитэй уран hайханай фильм (2-дохи хубинь). «Огнем крещенные» — 1-дэхи сери. 12.10 — Городууд тухай баримтата фильмүүд. 12.40 — Шэнэ hонин. (14.45 хүрэтэр). 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 — Баримтата фильмүүд. 16.25 — Дайнай жэлнүүдэй публицистикэ. 17.15 — Томск хотые овощоор хангалга тухай. 17.25 — Концертын залда — hурагшад. 18.15 — «Шатарай hургуули». 18.45—«Олон түмэнэй ленинскэ университет. 19.15 —«Зураг бүхэндэнь—наран».

Улаан-Үдэ. 19.30 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар).

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00 — Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойдо. «Байгал» — мэдээсэлэй программа. Хурамхаанай район. 20.30 — Арадай хиналтын экран.

Москва. 20.55—«Вечный зов» — олон серитэй уран hайханай фильм (2-дохи хубинь). «Опаленная любовь»—2-дохи сери. 22.00—«Время». 22.35—«Дуун-83». 23.35 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 23.50—Мотоспортоор уласхоорондын мүрысөөн. Социалис оронуудай Хани барисаанай кубок.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55—Дамжуулгын программа. 13.00—Испан хэлэн. 13.30—«Эжын hургуули». 14.00 — «Фредерик Шопенэй уран бэлиг». 14.30—«Белый круг»— уран hайханай фильм. 15.50— Зоологи. 7-дохи класс. 16... Физикэ 6-дахи класс. «... хүсэн ба хүдэлмэри». 16... Эрдэм дэлгэрүүлгын ф... 16.55 — Шэнэ hонин.

Улаан-Үдэ. 19.45—Соно... нууд.

Москва. 20.00 — М... фильмнүүд. 20.25—А. В... сенский. Элдэб жэлнүүдэй ... лэгүүд. 21.00—«Амгалан н... согты, багашуул!» 21.15— ... соор Европын чемпионат. ... гариhаа дамжуулагдаха. ... —«Время». 22.35—«Жела... игры»—уран hайханай ф...

ПЯТНИЦА, 13

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40—Үглөөнэй гимнастика. 9.55—«Угалза хээнүүд юун тухай хөөрэнэб?». 10.25—Баримтата фильм. 10.40—«Вечный зов»—олон серитэй уран hайханай фильм. (2-дохи хубинь). «Опаленная любовь»—2-дохи сери. 11.45—Духовой оркестр наадаха. 12.35—Шэнэ hонин. (12.40 хүрэтэр). 15.15—Шэнэ hонин. 15.35—Баримтата фильм. 15.45—«Ород хэлэн». 16.15— Телеочерк. 16.55—Удмуртын АССР-эй Гүрэнэй дуу, хатарай «Италмас» ансамблиин концерт. 17.30—«Эрдэмтэд Москва шадарай агропромышленна комплексдо». 18.00—Баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 18.25 — «Совет-монгол бүлгэмэй 25 жэл» гэhэн хөөрөөн (буряадаар). 18.40 — Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойдо. «Композитор Сергей Манжигеевэй зохёохы ажал ябуулгын үдэшэ».

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 20.35 — Ажалша коллективүүд болон предприятинуудые, эмхи зургаануудые, организацинуудые хүтэлбэрилгэдэ тэдэнэй үүргые дээшэлүүлхэ тухай СССР-эй Хуулиин проект зүбшэн хэлсэнэбди. 20.50 — «Вечный зов» — олон серитэй уран hайханай фильм. (2-дохи хубинь). «Огонь и пепел» — 3-дахи сери. 22.00 — «Время». 22.35 — Социалис Ажалай Герой. Ленинскэ шангай лауреат, СССР-эй арадай артист композитор Т. Н. Хренниковэй авторска үдэшэ.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 —Англи хэлэн. 13.35 — Түүхэ. 7-дохи класс. 14.05 — «ГПТУ-гай hурагшадта». Астрономи. 14.35 — А. С. Пушкин. «Медный всадник». 15.25 — Гэгээрэлэй үе сагай Европын искусство. 16.25 — В. Брюсовэй шүлэгүүд. 16.55—Шэнэ hонин.

Улаан-Үдэ. 17.00 — СССР-эй арадай артистка Клавдия Шульженкын концерт. 17.50— «Хүгжэм — шинии хани».

Москва. 18.25 — Ф. Шуберт. «Скрипкэ ба фортепиано дээрэ наадагдаха соната. 18.35 — Советскэ Союзай Герой, артиллериин маршал К. Н. Казаковтой hурагшад уулзаха.

Улаан-Үдэ. 19.45 — ... даа эбтэй бүлэбди».

Улаан-Үдэ. 20.35 — ... энхэ байлга». Буряадай ... домто ургамалнууд.

Москва. 21.00 — «Ам... нойрсогты, багашуул!». ... — Боксоор Европын че... нат. Болгариhаа дамж... даха. 22.00 — «Время». ... — «Два Федора» — ... hайханай фильм. 23.5... Боксоор Европын чем... Болгариhаа дамжуулагдаха. 00.40 — Велосипедээр ... далгаар дэлхэйн түрүү ... ри эзэлхын түлөө мүры... ГДР-hээ дамжуулагдаха. ... — Футболоор СССР-эй ... пионат. «Торпедо» (М... «Динамо» (М). (2-дохи ...

СУББОТО, 14

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Физкультура эрхилэгшэдтэ заабаринууд. 10.05 — РСФСР-эй уран hайханай коллективүүдэй концерт. 10.35 — «Спортлотогой» 20-дохи тираж. 10.45 —« Таанадта, түрэлхид!». 11.15 — «Вечный зов» — олон серитэй уран hайханай фильм. (2-дохи хубинь) «Огонь и пепел» —3-дахи сери. 12.20 — «Юрэ бусын hонирхолтой юумэн». 12.50 — «Арадай аялга дуунууд». 13.00 — Баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 13.30 — Шэнэ hонин (буряадаар). 13.40 — Буряад хэлэнэй хэшээлнүүд. 14.20 — «Владимир Чечеров» — киноочерк.

Москва. 14.45 — Арадай уран бэлиг тухай телепрограммануудай уласхоорондын «hолонго» гэhэн V фестиваль. (Ирак). 15.10 — «Мүнөөдэр— түби дэлхэй дээрэ». 15.25 — Боксоор Европын чемпионат. Болгариhаа дамжуулагдаха. 17.20 —Мультфильм. 17.30— Түбэй телевидениин болон бүхэсоюзна радиогой электрохүгжэмэй ансамблиин концерт. 18.00 — Политическэ шэнжэлэгшэ Ю. А. Летуновой хөөрөөн. 18.30 — «Ан амитадай аймагта». 19.45 — Эб найрамдал хамгаалха совет комитедэй түрүүлэгшэ Ю. А. Жуковай хөөрөөн. 20.30 — «Серано Де Бержерак» —зүжэг. 22.00 — «Время». 22.35 — Зүжэгэй үргэлжэлэл. 24.00 — Футболоор СССР-эй чемпионат. ЦСКА — «Жальгирис» (2-дохи тайм). 00.45 — Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 11.45 — «А... классайхид» гэhэн клуб. — Ородой шудхагшадай ... кусство тухай.

Улаан-Үдэ. 14.45 — ... фильмнүүд.

Москва. 15.20 — Азер... жанай телестудиин про... ма. 17.00 — «Аяншала... клуб». 18.00 — «Үглөөн... то» — хүгжэмтэ дам... 18.30 — Баримтата ф... 18.50 — Классическа ... тын үдэшэ. 21.00 — ... лан нойрсогты, бага... 21.15 — Уласхооронды... жэлэл. 21.30 — «Х... киоск». 22.00 — «Время». — «Странные взрос... уран hайханай фильм.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Министрнүүдэй Советдэ. «Орон сооогуурнай аяншална» —ТАСС-ай материал. РСФСР-эй Министрнүүдэй Советэй болон ВЦСПС-эй тогтоол. «Илалтын hайндэрэй хүндэлэлдэ» — А. Субботиной мэдээсэл.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Директорэй тоосоон» —А. Поповой информаци. «Эрхимыень шэлэн абажа» —А. Борисовай статья. «Шэнэ арга нэбтэрүүлэгдэнэ» — А. Назаровай статья.

Гурбадахи хуудаhанда. «Илалтын түлөө» — А. Коротаевагай бэшэжэ абаhан хөөрэлдөөн.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «34-дэхи заншалта» — Б. Цыремпиловэй мэдээсэл.

Редактор
Р. Б. ГАР...

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23. редактор—2-50-96. приемная—2-54-54. зам. редактора—2-68-08. зам редактора—2-62-62. отв. секретарь —2-50-52. секретариат—2-66-76. отделы: партийной жизни—2-60-91. пропаганды—2-56-23 промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86. советского строительства и быта—2-69-58. культуры и школ—2-60-21. информации—2-23-05, переводов—2,54-93. писем и селькоров—2-67-81. корректорская—2-33-61 машинное бюро—2-57-63. отдел объявлений —2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли.
Н-04475. Заказ № 108. Индекс 04649.